

În atenție:
bunăstarea porcinelor

Măsuri vizând animalele bolnave
și rănite

Gefördert durch

Bundesministerium
für Ernährung
und Landwirtschaft

Projekträger

Bundesanstalt für
Landwirtschaft und Ernährung

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

În atenție: bunăstarea porcinelor

Măsuri vizând animalele bolnave și rănite

Membrii grupului de lucru „Măsuri vizând animalele bolnave și rănite, transport și sacrificare de urgență” de la Centrul de Competență pentru Bunăstarea Porcinelor

- Prof. Dr. Elisabeth Große Beilage, Fundația Facultatea de Medicină Veterinară Hanovra
- Dr. Jürgen Harlizius, Camera pentru Agricultură din Renania de Nord-Westfalia
- Dr. Carolin Holling, LUFA Nord-Vest, Institutul pentru sănătate veterinară
- Dr. Jochen Meyer, fermier (Impulsbetrieb Tierwohl)
- Dr. Claudia Possardt, Autoritatea pentru protecția muncii, protecția consumatorilor și sănătate din landul Brandenburg
- Dr. Yvonne Schneider, Westfleisch SCE mbH
- Dr. Helga Vergara, Sächsische Tierseuchenkasse (Fondul pentru combaterea epizotiilor din landul Saxonia)
- Dr. Karen von Holleben, Centrul de consiliere și instruire pentru protecția animalelor în timpul transportului și la sacrificare (bsi Schwarzenbek)
- Daniel Wieland, Centrul de formare și cunoaștere Boxberg

Responsabili la biroul Centrului de Competență pentru Bunăstarea Porcinelor

- Dr. Sabine Schütze, Camera pentru Agricultură din Renania de Nord-Westfalia
- Laura Schönberg, Camera pentru Agricultură din Renania de Nord-Westfalia

Foto copertă: MuD Tierschutz, BLE; Netzwerk Fokus Tierwohl, FiBL Deutschland e.V.

Promovare

Document elaborat în cadrul proiectului Netzwerk Fokus Tierwohl, cod 28N-4-013-01 bis 28N-4-013-17, de către grupul de lucru „Măsuri vizând animalele bolnave și rănite, transport și sacrificare de urgență” al Centrului de competență pentru bunăstarea porcinelor; adaptare metodico-didactică: DLG e.V. și FiBL Deutschland e.V.

Scopul proiectului Camerelor pentru agricultură și organizațiilor agricole ale tuturor landurilor federale este îmbunătățirea transferului de cunoștințe în practică, pentru a pregăti fermele de vite, porcine și pe cele avicole în așa fel, încât să aibă viitor prin asigurarea bunăstării animalelor, a zootehniei ecologice durabile. Proiectul beneficiază de promovare prin Ministerul alimentației și agriculturii din Germania, în baza hotărârii parlamentului Germaniei.

Toate informațiile și referințele: fără garanție și răspundere.

Editor

DLG e.V.
Centrul de Specialitate Agricultură
Eschborner Landstraße 122
60489 Frankfurt am Main

FiBL Deutschland e.V.
Departamentul Bunăstarea Animalelor
Kasseler Straße 1a
60486 Frankfurt am Main

Ediția 1, închiderea redacției: 10/2023

© 2023

Multiplicarea și transferarea de text, desen sau imagine (inclusiv în scop didactic), precum și punerea la dispoziție a broșurii integral sau parțial, pentru vizualizare sau descărcare de către terți, sunt admise numai cu acordul prealabil al biroului Centrului de Competență pentru Bunăstarea Animalelor, precum și al DLG e.V., compartimentul de marketing, telefon +49 69 24788-209, M.Biallowons@DLG.org

Cuprins

Prefață.....	5
1 Sprijin decizional privind porcinele bolnave și rănite	6
2 Observarea animalelor	8
3 Aprecieri privind animalele	10
3.1 Anatomie: prezentare succintă a termenilor	11
3.1.1 Anatomie externă	11
3.1.2 Schelet	11
3.1.3 Sisteme de organe	11
3.2 Observații comportamentale.....	11
3.2.1 Comportament normal la porci.....	11
3.2.2 Devieri comportamentale la porci	14
3.3 Temperatura corporală.....	15
3.4 Poziția corpului	16
3.4.1 Poziția normală a corpului	16
3.4.2 Devieri de la poziția normală a corpului	16
3.5 Starea corpului	18
3.5.1 Capul	18
3.5.2 Pielea	23
3.5.3 Sistemul digestiv	30

Persoane de contact

Biroul Centrului de competență
 pentru bunăstarea porcinelor
 Camera pentru agricultură din
 landul Renania de Nord-Westfalia
 Haus Düsse
 59505 Bad Sassendorf-
 Ostinghausen
 fokus-tierwohl@lwk.nrw.de

Gefördert durch

Bundesministerium
 für Ernährung
 und Landwirtschaft

aufgrund eines Beschlusses
 des Deutschen Bundestages

Projekträger

Bundesanstalt für
 Landwirtschaft und Ernährung

3.5.4	Sistemul respirator	33
3.5.5	Creștere circumferențială/Umflături.....	34
3.5.6	Coadă	38
3.5.7	Membre.....	41
3.6	Starea nutrițională.....	46
3.6.1	Devieri ale stării nutriționale	47
3.7	Pierderi	48
3.7.1	Purcei sugari.....	48
3.7.2	Tineretul pentru îngrășare, porci la îngrășare	49
3.7.3	Scroafe	49
3.8	Ingrijire/Management	50
3.9	Stabilirea cauzelor	51
4	Boxe pentru animale bolnave.....	52
4.1	Ce este o boxă pentru animale bolnave?	52
4.2	Organizarea boxei pentru animale bolnave	52
4.2.1	Surse de căldură.....	52
4.2.2	Substrat moale și uscat, așternut din paie.....	53
4.2.3	Adăpătoare ușor accesibile	54
4.2.4	Măsuri generale de management	54
4.2.5	Organizarea boxelor pentru animale bolnave – exemple.....	55
4.3	Tratament	60
4.4	Documentarea stării animalului izolat în boxă	60
5	Transport și sacrificare	62
5.1	Transport	62
5.2	Sacrificare	62
6	Ucidere de urgență	63
	Bibliografie	64

Pentru starea bună de sănătate și bunăstarea animalelor, este esențial să le observăm cu atenție și să asigurăm îngrijirea corespunzătoare a acestora. Este extrem de important ca bolile și vătămările să fie identificate din timp, pentru a separa exemplarele afectate, mutându-le în boxa pentru animale bolnave și rănite.

Ghidul de față este gândit ca un ajutor pentru fermieri¹, îngrijitori de animale și consultanți, astfel încât aceștia să poată constata cât mai rapid schimbările intervenite la nivelul diferitelor exemplare porcine. Structura este asemănătoare unui manual, pentru ca, în cazuri acute, să puteți lua măsurile adecvate în funcție de nevoi și de starea animalelor.

Pentru informații suplimentare găsiți trimiteri la bibliografie.

Bunăstarea animalelor, precum și succesul fermei depind de capacitatea noastră de a identifica în cât mai scurt timp schimbările și de reacționa în mod corespunzător. Printre măsuri se numără, desigur, și uciderea de urgență, dacă animalele suferă de o boală nevindecabilă ori prezintă leziuni grave. Nu este deloc ușor de luat o astfel de decizie și, de aceea, nu va putea deveni niciodată o rutină. Este una dintre măsurile zootehniei responsabile, care nu trebuie și nu poate să fie eliminată. Dacă tratamentul nu este util sau nu mai dă rezultate, fermierul are obligația să elibereze de suferință animalul care suferă de o boală incurabilă. Altfel, animalul va avea dureri mai mari sau timp mai îndelungat ori leziunile de orice fel vor evolua! Ceea ce contează în aceste momente este ca uciderea neîntârziată (= uciderea de urgență²) să nu aibă legătură doar cu urgența imediată (de ex. rănirea după un accident).

Ghidul acesta nu înlocuiește consilierea calificată din partea medicilor veterinari sau a consultanților de specialitate din sectorul creșterii porcinelor și nici diagnosticul dat de medicul veterinar și nici instrucțiunile privind terapia în astfel de cazuri.

Ghidul a fost întocmit în cadrul rețelei pentru bunăstarea animalelor Fokus Tierwohl. Proiectul „Fokus Tierwohl“ face parte din programul pentru zootehnie din Germania, realizat cu sprijinul Ministerului Alimentației și Agriculturii din Germania (BMEL). Acesta este un proiect combinat, al Camerelor pentru Agricultură și structurile pentru agricultură din toate landurile Germaniei, obiectivul fiind îmbunătățirea transferului de cunoștințe pentru practicieni, în scopul asigurării viitorului fermelor de porci, păsări și vaci ca unități zootehnice care respectă bunăstarea animalelor, asigură protecția mediului și se ghidează după principiile durabilității. Pentru prima oară, în această rețea sunt cumulate cunoștințele specifice din specialitate, este organizat schimbul de experiență între practicieni, oameni de știință, consultanți și alte categorii, pentru a facilita și promova sursele de cunoaștere din interiorul sectorului de activitate.

Pentru alte informații: www.fokus-tierwohl.de

¹ Pentru o lectură facilă, în textul de față se folosește doar forma la masculin. Noțiunile folosite sunt valabile pentru ambele genuri, în spiritul tratamentului egal pentru toate genurile. S-a optat pentru această variantă exclusiv din motive redacționale, fără altă intenție.

² REGULAMENT (CE) nr. 1099/2009 AL CONSILIULUI privind protecția animalelor în momentul uciderii, articolul 2 d): În sensul prezentului regulament, noțiunea de „ucidere de urgență“ înseamnă uciderea animalelor având leziuni sau o boală asociată cu durere sau suferință puternică, dacă nu există alte posibilități practice de a reduce această durere sau suferință.

1 Sprijin decizional privind porcinele bolnave și rănite

Cine crește un animal, trebuie să țină cont de particularitățile speciei și de nevoile acesteia, pentru a-i asigura hrana și îngrijirea corespunzătoare, precum și adăpost în funcție de comportamentul specific. Monitorizarea animalelor este necesară pentru identificarea timpurie a exemplarelor bolnave sau rănite. După identificarea animalului bolnav sau rănit trebuie luate decizii esențiale, conform graficului de mai jos (fig. 1).

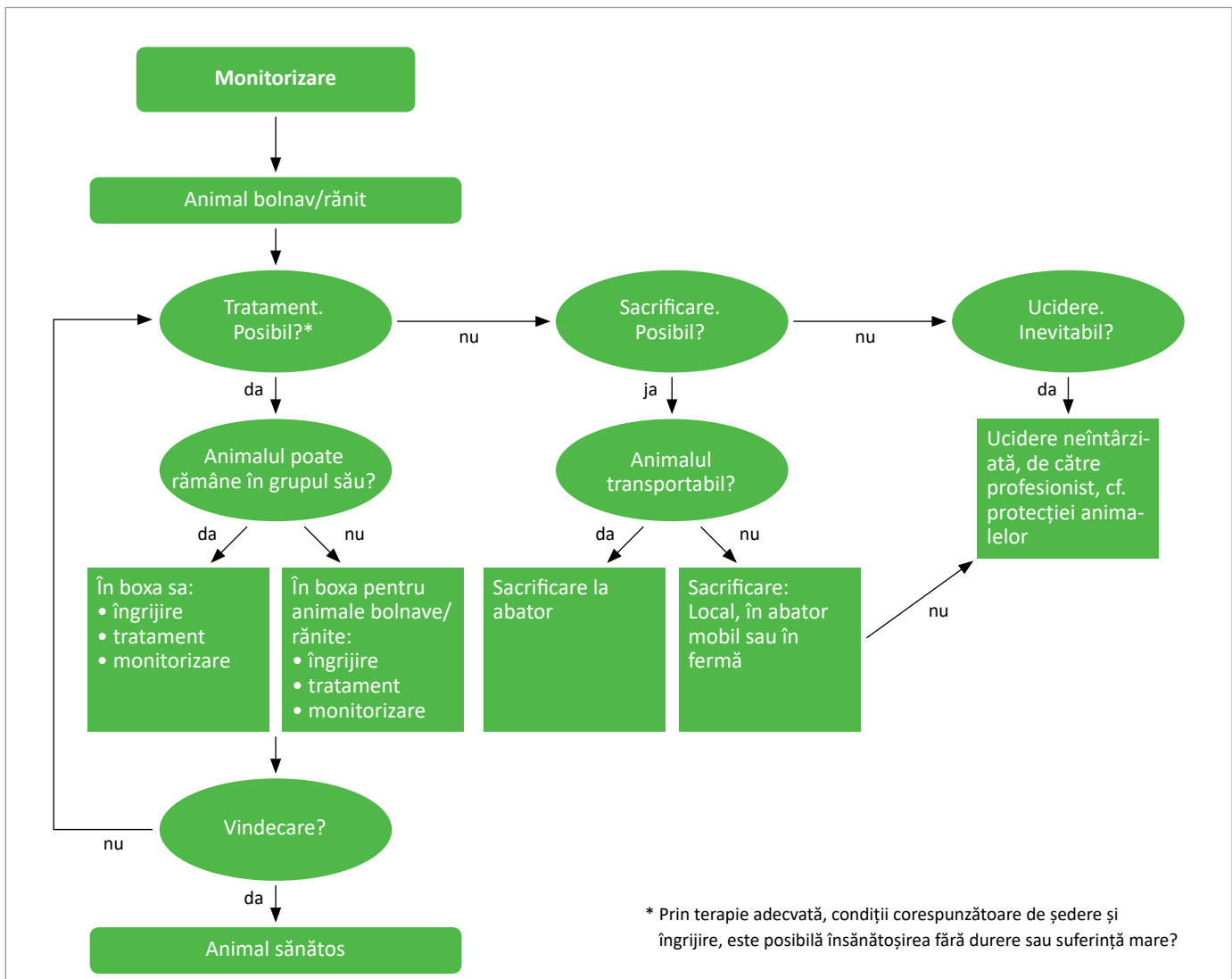

Fig. 1: Etapele decizionale pentru asigurarea condițiilor adecvate de alimentare, îngrijire și tratament – porcine bolnave și rănite (modificat după: Leßmann și Petermann (2012))

Când se face mutarea în boxa animalelor bolnave/rănite?

Separarea exemplarelor este necesară atunci când

- animalul nu mai face față în grupul său:
 - celelalte exemplare îl atacă → sunt vizibile tot mai multe zgârieturi și urme de mușcături.
 - Animalul este îndepărtat de la resurse vitale (de exemplu: mușcături pentru îndepărtarea de la sursa de apă, nu mai găsește loc de culcare în grup).
- animalul nu se mai poate adăpa și hrăni nestingherit, fiindcă nu mai face față celorlalte exemplare ori pentru că nu îi mai permite boala/rana.

Atenție: În efective numeroase, distanțele sunt mai mari până la locul de adăpare și hrănire, deplasarea devenind mai dificilă pentru animalele bolnave.
- exemplarul, mutat în boxa pentru animale bolnave/rănite, se va însănătoși mai repede, deoarece se poate odihni.
- confortul în poziția culcat în boxele standard nu este adecvat pentru exemplarele care, din cauza bolii, trebuie să stea mai mult timp culcate și/sau au părți de corp care trebuie să sufere mai puțină presiune din cauza durerilor
- dotarea boxei standard, respectiv temperatura aerului din grajd nu permite reglarea adecvată a temperaturii exemplarelor bolnave.
- exemplarul bolnav are nevoie de mai multă liniște și izolare față de condițiile existente în boxa standard.
- există riscul ca animalul să aibă mai multe dureri și să sufere mai mult în boxa standard, de exemplu, din cauza leziunilor în zona cozii.

Când este necesară apelarea la medicul veterinar?

- Pentru examinare și diagnosticare clinică
- Pentru întocmirea planului de tratament
- În caz de dubii cu privire la necesitatea tratamentului
- Când nu se remediază situația sau când starea animalului se înrăutățește
- Dacă nu este sigur că există un motiv rezonabil pentru uciderea neîntârziată (= uciderea de urgență)

Când este necesară uciderea de urgență?

- Când leziunea sau boala existentă provoacă dureri ori suferințe mari și nu există altă posibilitate practicabilă de alinare a durerilor sau suferințelor
- Animalul a fost îngrijit intensiv și i s-a aplicat tratamentul obișnuit, dar nu se întrevăd șanse de vindecare
- În lipsa posibilității de sacrificare de urgență

Dacă se impune uciderea de urgență, aceasta trebuie efectuată cât mai repede posibil.

➔ a se vedea Capitolul 6 – Uciderea de urgență

Ce se întâmplă cu animalul vindecat?

Scroafele și purceii înțărcați sunt reintegrați în grupul lor. Porcii la îngrășare rămân, de regulă, în boxa pentru animale bolnave sau rănite până la momentul sacrificării. În felul acesta, se evită lupte inutile pentru supremație.

Util: Pentru a evita lupte excesive pentru supremație, se poate folosi data de mutare a scroafelor în alt grajd, de exemplu, mutarea scroafelor gestante în grajdul pentru fătare.

2 Observarea animalelor

Monitorizarea este o parte firească a activității de rutină, desfășurată zi de zi în grajd. În continuare, enumerăm câteva sfaturi utile, care vă pot fi de folos.

Rezervați-vă suficient timp pentru monitorizarea animalelor. Trebuie să observați absolut toate animalele. Spre deosebire de alte activități de rutină, observarea trebuie făcută cel puțin o dată, dar și mai bine de două ori pe zi. Animalele care ridică semne de întrebare trebuie monitorizate și mai des, pentru a putea interveni rapid, dacă este necesar.

Momentul cel mai potrivit pentru observarea animalelor:

- în timpul activităților din cursul dimineții sau după amiezei
- în cazul hrănirii raționalizate pentru 1 animal: raportul cu locul pentru hrană este de 1:1, inclusiv în timpul alocat hrănirii, când toate animalele sunt în mișcare
- dacă există temerea de mușcare a cozii, inclusiv în timpul fazei de repaus din timpul zilei

Dacă animalele stau culcate în timpul în care ar trebui să fie active ori să se hrănească, se recomandă să nu le lăsați în această poziție; este important ca ele să se ridice.

Observați animalele în timpul activităților, hrănirii și adăpării, observați-le comportamentul în grup și aspectul exterior. Dacă au burta plină, porcii au mâncat. Dacă, pe de altă parte, flancurile sunt căzute, consumul de hrană este redus. Cel mai bine se observă acest lucru, când animalul este culcat. Este util ca animalele să fie marcate în astfel de situații, pentru a putea fi monitorizate în continuare, iar dacă este nevoie, pentru a fi izolate de grup și tratate.

Dacă le este schimbată rutina, putem identifica mai ușor posibile schimbări. De exemplu: schimbați ordinea vizitei de control sau ora la care faceți vizita. În felul acesta, puteți vedea animalele în faze, în care altminteri nu le-ați vedea. De asemenea, urmăriți comportamentul în grup, cât și individual.

O atenție deosebită se va acorda grupurilor de risc, monitorizarea lor efectuându-se, în mod corespunzător, mai intens și mai frecvent. Tot astfel de va proceda și la „punctele de control critice”, de exemplu: după relocare, după modificări în regimul hranei sau în situații deosebite (cum ar fi schimbări drastice ale vremii).

Observarea animalelor se poate realiza prin vizita de control, dacă absolut toate animalele pot fi monitorizate în acest timp. Dacă nu pot fi vizualizate toate animalele, observatorul trebuie să intre în boxă. Dacă efectivul este numeros, va fi obligatorie intrarea în boxă.

Din când în când, apălați la consultantul sau la medicul veterinar cu care lucrați. În felul acesta, faceți o verificare a diferitelor activități de rutină pe care le aveți și vi se poate atrage atenția asupra unor fenomene, pe care altminteri nu.

Util: Pentru o observare facilă, presărați pe jos furaj grosier sau alt material asemănător.

Exemple

- Paie/Fân/Lucernă (peleți)
- Sirop de sfeclă de zahăr/melasă
- pentru suprafețe închise (neperforate): bob, furaj pentru proumb „plantă întreagă”

→ Animalele care nu se îndreaptă imediat spre hrana proaspătă sunt suspecte.

Pentru dezvoltarea capacității proprii de apreciere a bunăstării animalelor, există cursuri gratuite, oferite de KTBL (Kuratorium für Technik und Bauwesen in der Landwirtschaft).

Curs online Indicatori pentru protecția animalelor

<https://tierschutzindikatoren-schulung.ktbl.de/>

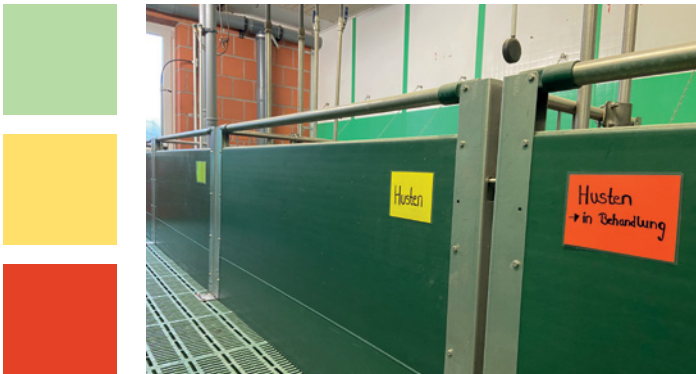

Fig. 2: Marcarea boxelor cu cartele colorate și mențiunea despre starea animalului (cartele galben = tuse; cartele roșii = tuse + tratament) (© L. Schönberg)

Fig. 3: Marcarea boxelor cu cartele colorate (© L. Schönberg)

Sprijin pentru fluxul informațional în fermă

În special în ferme mai mari, cu personal numeros și fluctuant, este importantă asigurarea fluxului informațional între angajați. Pentru ca toți să aibă aceleași informații, este bine să fie introdus un sistem de comunicare. Se poate utiliza un grup pe Messenger sau un sistem vizual simplu – depinde de creativitatea coordonatorului fermei și a colaboratorilor săi.

Un exemplu simplu și foarte vizibil este cel al cartelelor. Pot fi folosite cartele de diferite culori, fixate pe ușa boxei, pentru a cunoaște starea animalelor (fig. 2 și 3). Exemplele suspecte ar trebui marcate după o schemă prestabilită, pentru ca nuanța/culoarea folosită și/sau forma marcajului să fie indice ce problemă ar putea fi.

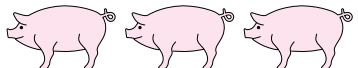

Orice element suspect, care nu necesită intervenție imediată, trebuie documentat cu menționarea datei și orei. În felul acesta, se asigură documentarea etapelor parcurse, iar situația poate fi mai bine evaluată.

3 Aprecieri privind animalele

În capitolele următoare, sunt prezentate abateri de la comportamentul normal și indicii pentru boli; pentru exemple, sunt folosite fotografii. Recomandările sunt însoțite de sim-

boluri pentru acțiuni necesare (tabelul 1). Dificultatea este indicată cu ajutorul culorilor: = redus/minor, = mediu, = ridicat/sever.

Tabelul 1: Legenda

Simbol	Semnificație
	Animalul poate rămâne în grup și nu necesită tratament.
	Animalul poate rămâne în grup ³ , dar trebuie observat intensiv și, eventual, marcat.
	Animalul necesită îngrijire specială și, eventual, tratament în boxa pentru animale bolnave și rănite! a se vedea Capitolul 4.3 – Tratament
	Animalul necesită îngrijire specială și tratament special. Tratamentele se fac numai cu acordul medicului veterinar al fermei! a se vedea Capitolul 4.3 – Tratament
	Lămurirea cauzelor și, eventual, sau consultarea medicului veterinar. a se vedea Capitolul 3.9 – Stabilirea cauzelor
	În caz de dubiu, sunați medicul veterinar! Acesta va decide și asupra modului în care va fi stabilit diagnosticul.
	Ucidere neîntârziată (= ucidere de urgență ⁴), altfel animalul va cunoaște dureri sau suferințe puternice ori de durată sau leziuni majore.
	Contrar regulilor privind protecția animalelor! Ar fi trebuit acționat mai timpuriu!

³ De regulă, purceii sugari rămân la scroafă. Excepție: animalele nu vor sta în grup, așa cum prevede legislația, dacă este vorba despre scroafele din boxa pentru fătare.

⁴ REGULAMENTUL (CE) nr. 1099/2009 AL CONSILIULUI privind protecția animalelor în momentul uciderii, articolul 2 d): În sensul prezentului regulament, „ucidere de urgență” înseamnă uciderea animalelor având leziuni sau o boală asociată cu durere sau suferință puternică, dacă nu există alte posibilități practice de a reduce această durere sau suferință.

3.1 Anatomie: prezentare succintă a termenilor

3.1.1 Anatomie externă

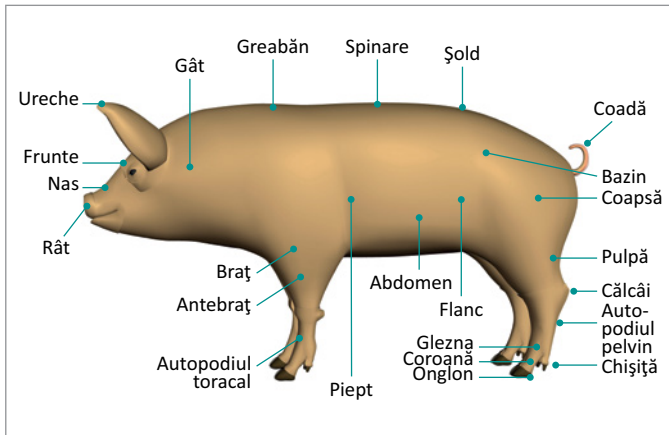

Fig. 4: Anatomie externă (© Friedrich Saurer, Alamy Stock Foto)

3.1.2 Schelet

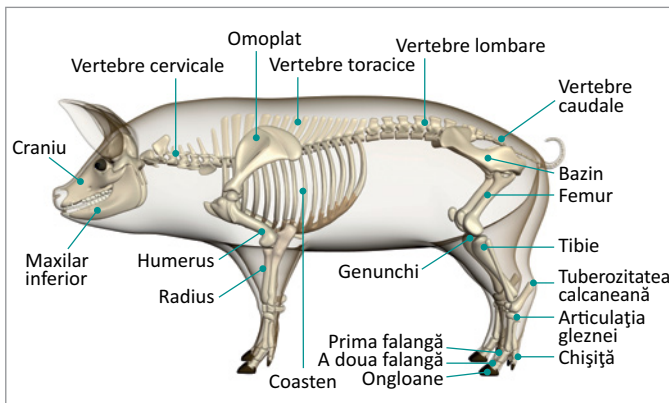

Fig. 5: Schelet (© Friedrich Saurer, Alamy Stock Foto)

3.1.3 Sisteme de organe

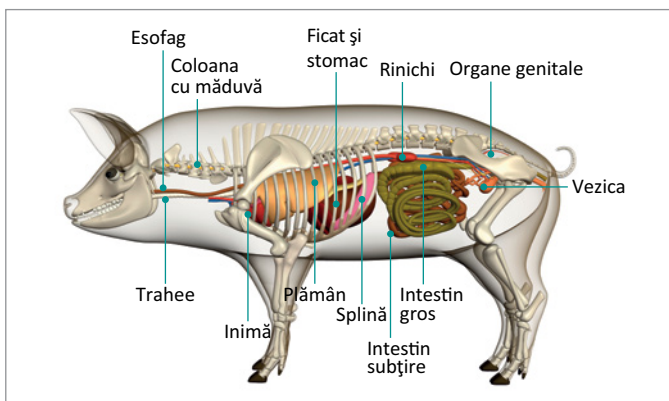

Fig. 6: Sistem de organe (© Friedrich Saurer, Alamy Stock Foto)

3.2 Observații comportamentale

3.2.1 Comportament normal la porci

Comportamentul porcinelor cuprinde, printre altele: comportament de repaus și de activități, de explorare și de hrănire, precum și comportament social. Animalele sănătoase sunt atente, vigilente și prezintă comportament de explorare în faza de activitate (mai ales purceii) (video 1 – 3).

Video 1: Purcel sugar, atent (© S. Schütze)

Video 2: Purcel înțărcat, atent (© S. Schütze)

Video 3: Purcei înțărcați. Comportamentul la umplerea recipientului cu fân. (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

3 Aprecieri privind animalele

Comportamentul de repaus și de activitate

Activitatea zilnică a porcilor prezintă două intervale maxime, în cursul dimineții și după amiaza. Porcii sunt animale cărora le place mișcarea – merg, fug și, pentru scurt timp, chiar galopează, dar numai dacă terenul este sigur și nu există riscul de alunecare.

La amiază, intră într-un repaus de mai lungă durată, dar principala perioadă de repaus este cea nocturnă. Când se așază, animalele urmează o anumită ordine: scurmă pe jos cu râtul și onglonele, se lasă pe oasele carpiene, așază întâi partea din față a corpului și apoi partea posterioară. Poziția culcat, pe o parte, reprezintă cel mai relaxat repaus. Dacă animalele stau culcate mai mult timp pe burtă sau „sub formă de grămadă”, bunăstarea lor este afectată (fig. 7 – 9). Când se ridică, porcul se mută de pe o parte, așezându-se pe burtă, după care ia o poziție de ședere cu picioarele din față întinse. În final, îndreaptă picioarele posterioare.

Comportamentul de explorare și de hrănire

Porcii sunt curioși din firea lor. Le place să exploreze intens materialele naturale deosebite și le mai place să le mute cu râtul și botul. Dacă sunt încă proaspete/noi, materialele (de exemplu, paie proaspete) vor fi foarte bine primite. Din timpul lor de activitate de aproximativ 5 ore, porcii petrec în jur de 70 – 80 % (3,5 – 4 ore) explorând sau hrănindu-se (fig. 10). Așa se explică interesul lor față de materialele naturale: acestea îi ajută să își manifeste comportamentul de explorare și le asigură aportul suplimentar de hrană, cu fibre brute (video 4).

Porcii sunt animale cu comportament sincron de hrănire, adică toate exemplarele vor să se hrănească în același timp. La fel ca în cazul comportamentului de repaus, hrănirea se face în două etape, în cursul dimineții și după amiaza târziu.

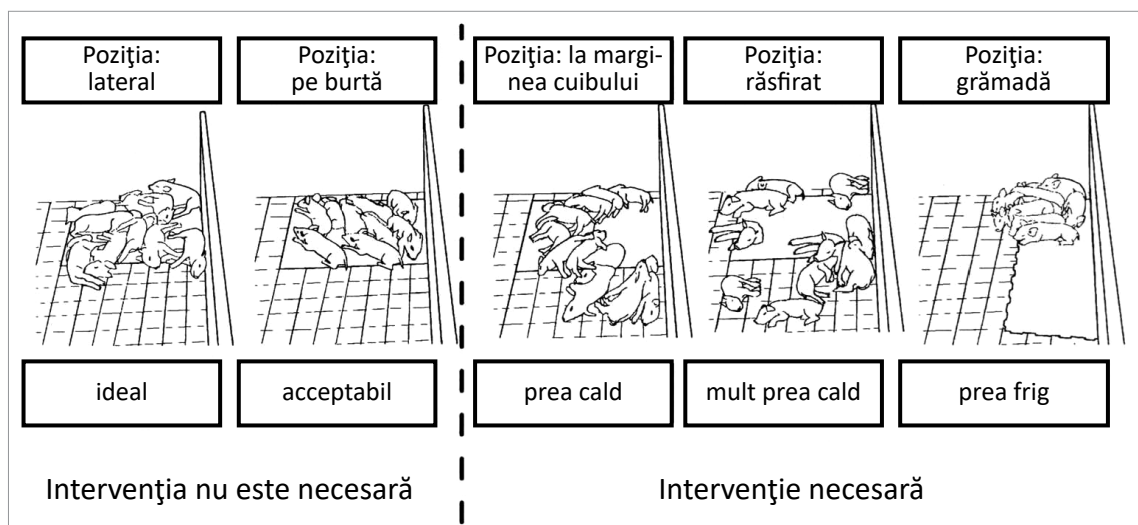

Fig. 7: Comportamentul purceilor sugari, în poziția culcat, și nevoia de reglare a temperaturii (de Baey-Ernsten, 1996)

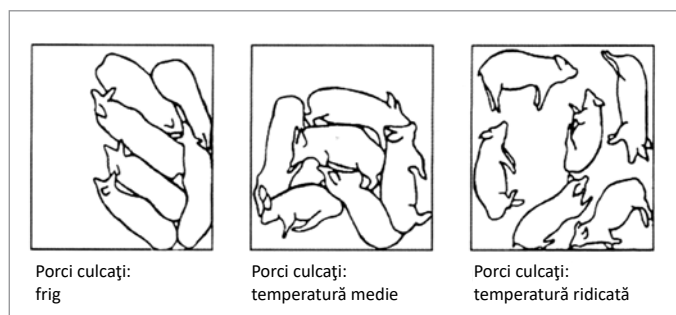

Fig. 8: Poziția culcat la porcine în funcție de temperatură (Mayer et al., 2006)

Fig. 9: Poziție normală de repaus în cuibul purceilor – cei mai mulți porci sunt culcați lateral, relaxați (© S. Schütze)

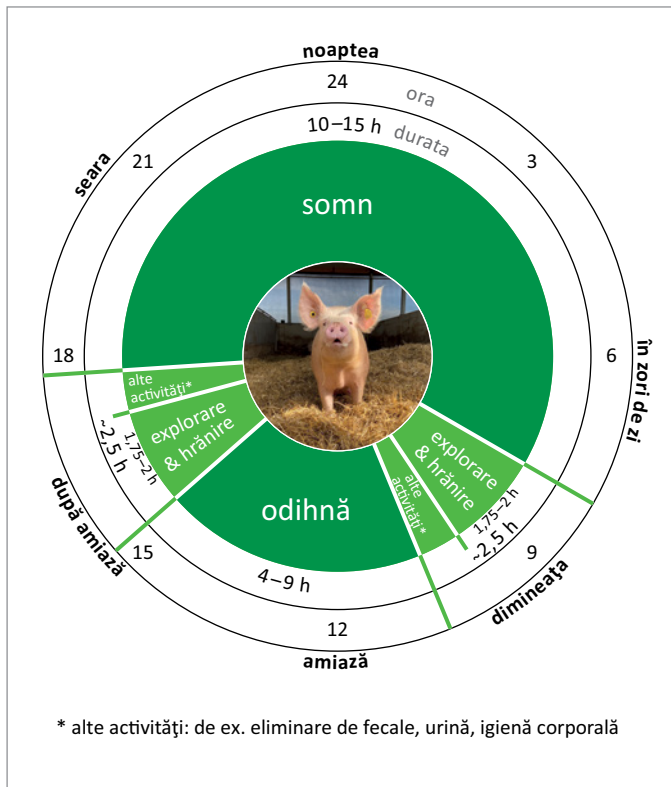

Fig. 10: Intervale pentru activități și repaus la porcine (schiță proprie, după Curtis et al. (2001))

Comportament social

Luptele pentru supremație fac parte din repertoriul comportamental al porcinelor. Acestea apar în special la constituirea grupului. Factorii determinanți pentru formarea ierarhiei sunt vârsta și greutatea, precum și vitalitatea și sănătatea. Pentru ca animalele care pierd lupta sau sunt mai jos în ierarhie să se poată retrage, trebuie să existe suficiente posibilități de retragere și suficient loc. Altfel pot fi cauzate leziuni majore.

Porcinele sunt considerate animale care caută contactul apropiat cu semenii lor, de exemplu atunci când stau culcate unele lângă altele și contactul se realizează la nivelul pielii (când temperatura corespunde cel mult unui nivel neutru), dar și prin alte interacțiuni tactile, cum ar fi atingerea botului, adulmecarea zonei genitale, lovirea cap în cap sau lovirea cu capul în flancul celuiilalt. Porcii au un repertoriu de sunete bogat, folosit pentru comunicarea dintre animale, pentru identificare individuală și coordonarea comportamentului.

Video 4: Comportament de explorare: scurmat (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

3 Aprecieri privind animalele

3.2.2 Devieri comportamentale la porci

Indicii

Foto

Măsură

Grămada

Dacă porcii stau îngrămădiți și chiar unii peste alții, înseamnă că le este prea frig. Dacă unele exemplare caută apropierea fizică, acesta poate fi un semn de îmbolnavire.

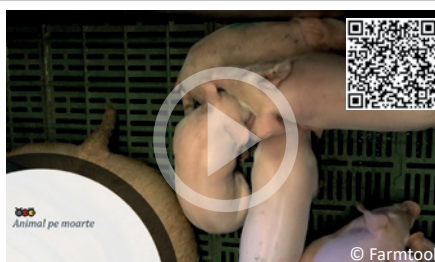
- Verificarea și, eventual, adaptarea temperaturii din cuibul porcelor
 - Continuarea monitorizării animalelor
 - Măsurarea febrei
- ➔ a se vedea Capitolul 3.3 – Temperatura corporală

Apatia

Animalul rămâne culcat și nu se apără de alte exemplare.

Animal pe moarte (în agonie)

3.3 Temperatura corporală

Temperatura interioară a corpului se măsoară rapid și simplu, rectal, folosind termometrul clinic. Devierile de la temperatura rectală obișnuită (tabelul 2) sunt indicii pentru posibile modificări ale stării generale a animalului.

Important: Termometrul clinic are nevoie de contact direct cu peretele intestinal. De aceea, trebuie introdus adânc și ținut puțin înclinat. Altfel măsurăm temperatura materiilor fecale neeliminate (video 5, fig. 11 – 13)!

Instrucțiuni: pentru măsurarea corectă a temperaturii

Video 5: Măsurarea corectă a temperaturii scroafelor (© Dr. Frederik Löwenstein, Bildungs- und Wissenszentrum/LSZ Boxberg)

Tabelul 2: Temperatura rectală normală

Categorie	Temperatura °C ± 0,3 °C
Purcei sugari	39,2
Purcei încărcăți	39,0
Porci de îngrășare	38,8
Scroafe pentru reproducție	38,8
Vieri	38,5

Sursa: Heinritzi (2006)

Purcei sugari

Fig. 11: Modalitate de imobilizare a purcelului sugar în vederea măsurării temperaturii (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

Tineret pentru îngrășare

Fig. 12: Posibilitate de imobilizare a purcelului (tineret pentru îngrășare) în vederea măsurării temperaturii (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

Scroafă

Fig. 13: Măsurarea febrei la scroafe. Există stare febrilă începând cu temperatura rectală de cel puțin 39,5 °C. (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

3 Aprecieri privind animalele

3.4 Poziția corpului

3.4.1 Poziția normală a corpului

Un porc sănătos are linia dorsală dreaptă și își lasă greutatea în mod egal, pe toate cele patru membre ale sale.

3.4.2 Devieri de la poziția normală a corpului

Indicii	Foto	Măsură
<p>Animalul rămâne mai mult timp în poziția specifică pentru câini</p> <p>Frecvență respiratorie ridicată și, concomitent, botul deschis → posibile probleme circulatorii</p>		<p></p> <p></p> <p>Însoțite de schiopătat:</p> <p></p> <p>a se vedea Capitolul 3.5.7 – Membre</p>
<p>Purcel cu picioare eșuate, membrele posterioare (tipic pentru purcei sugari)</p>		<p></p> <ul style="list-style-type: none">• temperatura animalelor scade rapid: trebuie uscați și duși în zona lămpii pentru încălzirea animalelor• purcelul va fi așezat la supt, pentru colostru• Aplicarea manșetei/benzii kinesiologice (taping)

Indicii

Purcel cu picioare eșuate, membrele ante- și posterioare (tipic numai la purcei sugari)

Foto

Măsură

Spinare încovoiată

Dureri în zona abdominală (de exemplu ulcer gastric, peritonită) sau șchiopătat

Însoțite de șchiopătat:

3 Aprecieri privind animalele

3.5 Starea corpului

3.5.1 Capul

3.5.1.1 Starea normală

Fig. 14: Animalele sănătoase au privirea limpede, discul rătăului este roz, umed, iar urechile sunt intacte (© C. Bühner)

Fig. 15: Ochi sănătos cu privire limpede (© C. Holling)

3.5.1.2 Devieri de la starea normală

Indicii	Foto	Măsură
Leziuni și modificări la nivelul urechii		
Ureche rănită (impact minor)		
Ureche rănită (impact mediu)		

Indicii	Foto	Măsură
<p>Ureche rănită (impact mediu)</p>	 <p>© J. Harlizius</p>	
<p>Ureche rănită (impact sever)</p>	 <p>© J. Harlizius</p> <p>© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen</p> <p>© Farmtool</p>	
<p>Hematom auricular (în curs de vindecare) (impact minor)</p>	 <p>© Farmtool</p>	 <ul style="list-style-type: none"> • Îndepărtarea mărcii auriculare • Fără crestare

3 Aprecieri privind animalele

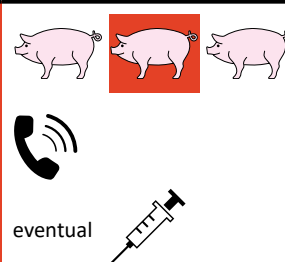
Indicii	Foto	Măsură
Hematom auricular (impact mediu)	 © C. Lambrecht	
Hematom auricular (impact sever) Risc de rănire de către alte animale, afectarea stării generale	 © A. van Asten	
Creșterea cicumferențială a urechii	 © Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen	 Îndepărtarea mărcii auriculare
Afecțiuni ale ochilor		
Epifora, lăcrimare excesivă	 © C. Holling	
Conjunctivită (impact minor)	 © C. Lambrecht	 Se rezumă la un exemplare sau afectează mai multe?

Indicii

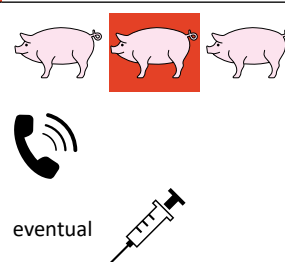
Foto

Măsură

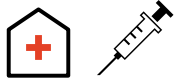

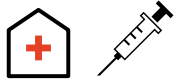

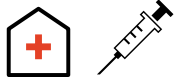

Conjunctivită
(impact sever)

Inflamația ochiului
(aceiași exemplar în toate imaginile)

3 Aprecieri privind animalele

Indicii	Foto	Măsură
Boli infecțioase		
Blocaj locomotor, meningită	 © J. Harlizius	 Important: Intervenție timpurie, îngrijire intensivă (adăpare cel puțin de 3 x pe zi) Dacă nu apar progrese:
Formarea de edeme în zona capului (în special: pleoape, sept)	 © J. Harlizius	 Atenție la aportul de lichid/ electroliți Dacă nu apar progrese:
Torticolis		
Torticolis	 © J. Harlizius	 În caz de agravare:

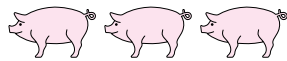

3.5.2 Pielea

3.5.2.1 Starea normală

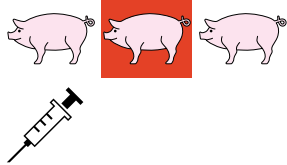

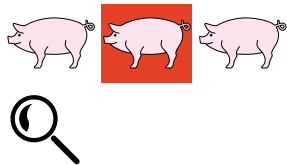

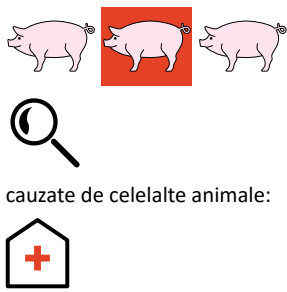

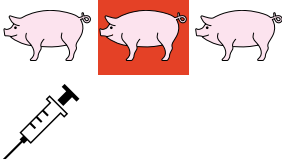

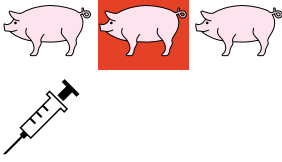

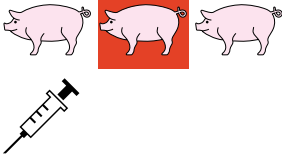

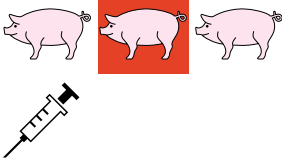
Fig. 16: În funcție de rasă, pielea este roz maronie și/sau neagră, cu sau fără pete, cu peri mai mult sau mai puțin deși. Părul este întins. (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

3.5.2.2 Devieri de la starea normală

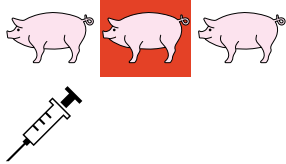

Indicii	Foto	Măsură
Leziuni cutanate prin interacțiune animală		
Leziuni cauzate de mușcături în luptele pentru supremație (impact minor, în curs de vindecare)		
Leziuni cauzate de mușcături în luptele pentru supremație (impact mediu)		
Leziuni cauzate de mușcături în luptele pentru supremație (impact sever)		

3 Aprecieri privind animalele

Indicii	Foto	Măsură
<p>Leziuni cauzate de mușcături în luptele pentru supremație (impact sever) suplimentar: inflamația încheieturilor</p>	 <p>© C. Holling</p>	
<p>Leziuni la cap, din mușcături</p>	 <p>© Farmtool</p>	 <p>Verificarea accesului purceilor sugari la mamele funcționale și producția de lapte a scroafei</p>
<p>Leziuni provocate de mușcături pe flancul animalului</p> <p>Atenție: Spre deosebire de luptele pentru supremație/teritoriu, mușcăturile în zona flancului, urechilor și cozii reprezintă tulburări de comportament.</p>	 <p>© C. Lambrecht</p>	
<p>Leziuni vulvare</p>	 <p>© J. Harlizius</p>	 <p>cauzate de celelalte animale:</p>
	 <p>© J. Harlizius</p>	 <p>până la vindecare, pentru a face improbablee atacurile altor scroafe</p>

Indicii	Foto	Măsură
<p>Leziuni ale pielii cauzate de condițiile de creștere</p> <p>Leziune la umăr (impact minor)</p>	 <p>© C. Holling</p>	 <p>astășernut moale, pentru a evita agravarea, eventual tratament local</p>
<p>Leziune la umăr (impact mediu)</p>	 <p>© L. Bütfering</p>	 <p>este necesar așternut moale</p>
<p>Leziune la umăr (impact sever)</p>	 <p>© C. Holling</p>	 <p>este necesar așternut moale</p>
<p>Leziuni la nivelul mamelonului</p>	 <p>© Farmtool</p>	
<p>Leziuni cutanate ale membrelor anterioare</p>	 <p>© L. Bütfering</p>	 <p>Verificarea accesului purceilor sugari la mamele funcționale și producția de lapte a scroafei</p>

3 Aprecieri privind animalele

Indicii	Foto	Măsură
Leziuni cutanate la membrele anterioare	 © Farmtool	 Verificarea accesului purceilor sugari la mamele funcționale și producția de lapte a scroafei
Leziuni provocate de călcarea de către alte exemplare	 © C. Bühner © C. Bühner	
Boli infecțioase		
Inflamația pielii (stafilococ)	 © C. Holling	
Epidermită exsudativă (stafilococ)	 © C. Holling	 dacă nu se ameliorează starea:

Indicii

Foto

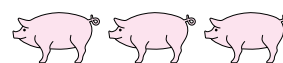
Măsură

Inflamația pielii cu sângerare subcutanată

Excludeți pesta porcină!

Micoză – Tinea corporis

Erizipel

Atenție: Boala transmisibilă la om

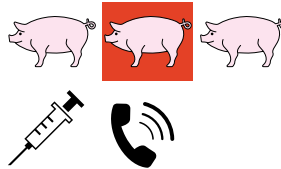
Excludeți pesta porcină!

Pitiriazis roza

Excludeți pesta porcină!

3 Aprecieri privind animalele

Indicii	Foto	Măsură
Ectoparaziți		
Scabie	 <p>© J. Harlizius</p>	
	 <p>© C. Lambrecht</p>	
	 <p>© J. Harlizius</p>	
Păduchi	 <p>© J. Harlizius</p>	

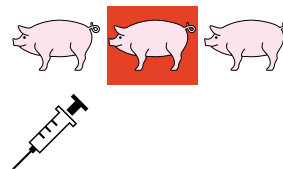
Indicii

Foto

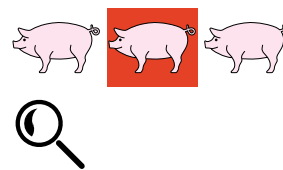
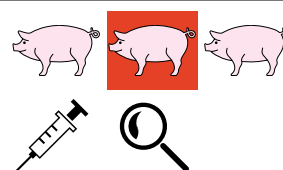
Măsură

Altele

Arsuri solare

Abces după injecție

3 Aprecieri privind animalele

3.5.3 Sistemul digestiv

Pentru stabilirea gravității diareei, se va compara consistența normală a fecalelor (fig. 17 și 18) cu situațiile care deviază de la această stare.

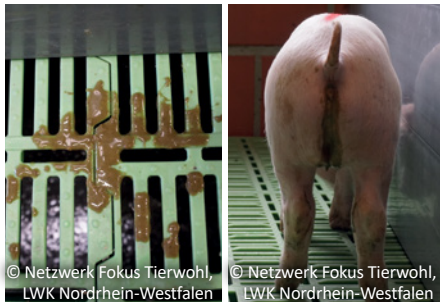
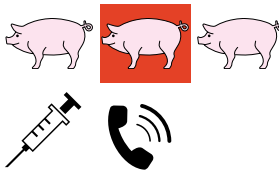

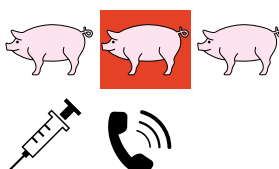

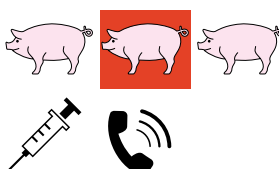

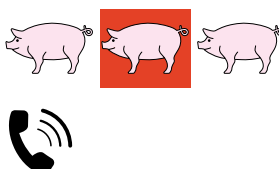

Fig. 17: Fecale normale – purcei (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

Fig. 18: Fecale normale - scroafă (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

Indicii	Foto	Măsură
Boli diareice		
Diaree imediat după fătare	A photograph of several piglets lying on a blue mat. One piglet has a dark, watery stool on its belly. © Farmtool	Three pig icons, a syringe icon, and a telephone icon. The middle pig icon is highlighted in red.
Diaree vâscoasă, cu sânge	A close-up photograph of a pig's rear end showing a large, dark, bloody, and viscous mass of feces. © Farmtool	Three pig icons, a syringe icon, and a telephone icon. The middle pig icon is highlighted in red.

Indicii	Foto	Măsură
Diaree	 <p>© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen</p>	
Diaree (impact redus, nu există semne de uscare)	 <p>© C. Holling</p>	
Diaree (impact sever, cu uscare)	 <p>© J. Harlizius</p>	 <p>Marcare, în cazul în care nu sunt afectați toți purceii fătați</p>
Diaree (impact sever) Mai puțin vizibil la animal, mai multă atenție la fecalele din boxă!!!	 <p>© J. Harlizius</p>	 <p>dacă este identificat animalul cu diaree</p>
Steatorie	 <p>© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen</p>	

3 Aprecieri privind animalele

Indicii

Fecale uscate

Foto

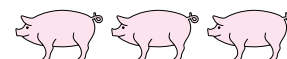
Măsură

- suplimentar: controlarea modului de asigurare a apei
- hrană bogată în fibre crude + mișcare

Boli ale aparatului urinar

Calciu în urină

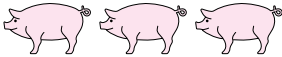

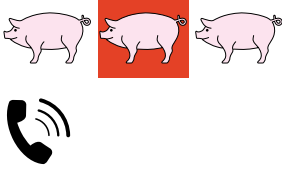

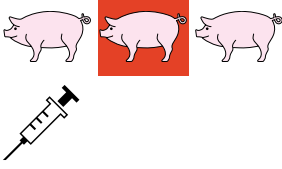

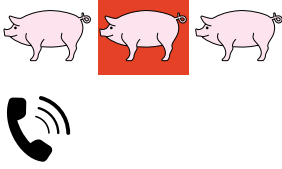

dacă este prezentă ca
acumulare:

- măsurarea pH-ului
- verificarea hranei și apei
- excluderea infecției la nivelul aparatului urinar
- verificarea aportului de minerale

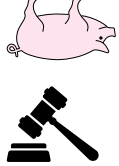

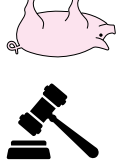

3.5.4 Sistemul respirator

Indicii	Foto	Măsură
Boli ale aparatului respirator		
Scurgeri nazale	 <p>© C. Holling © I. Spiekermeier</p>	
Tuse în condițiile în care animalul se simte bine în rest	 <p>© A. van Asten</p>	
Tuse și alte tulburări ale stării de bine	 <p>© H. Nienhoff</p>	
“Boala râtului strâmb”	 <p>© J. Harlizius</p>	

3 Aprecieri privind animalele

3.5.5 Creștere circumferențială/Umflături

Indicii	Foto	Măsură
<p>Prolaps rectal/uterin</p> <p>Prolaps rectal (impact minor)</p> <p>Prolapsul rectal diferă de proeminențele mucoasei intestinale apărute după defecație și care, de obicei, se retrag spontan.</p> <p>Se recomandă o observare atentă, pentru că animalul va trebui extras din grup, dacă mucoasa nu se retrage și crește riscul atacurilor din partea celorlalți indivizi.</p>	 <p>© Farmtool</p> <p>© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen</p>	
<p>Prolaps rectal (impact sever) mare, sângērând</p>	 <p>© bsi Schwarzenbek</p>	 <p>Animalul nu este apt de transport!</p>
<p>Prolaps rectal (impact sever) mare, vechi</p>	 <p>© SGD der LUFA Nord-West</p>	
<p>Prolaps rectal (impact sever)</p>	 <p>© J. Harlizius</p>	

Indicii

Foto

Măsură

Prolaps rectal
(impact sever)

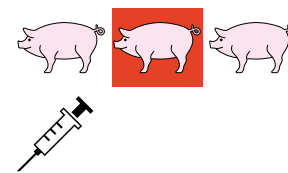
Prolaps uterin

Atenție:
În cazul prolapsului uterin incomplet, care tocmai s-a produs, medicul veterinar poate, parțial, să repună uterul în poziția sa naturală.

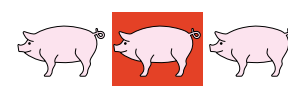
Hernia și inflamația ombilicală

Inflamația ombilicală

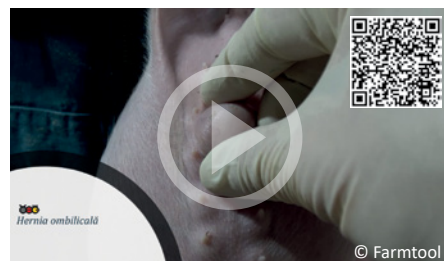

Hernia ombilicală

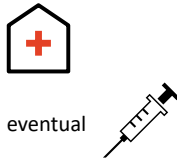

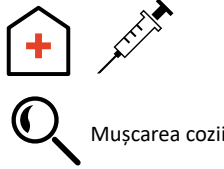

Atenție: Fiecare din aceste cazuri trebuie analizat cu atenție și trebuie căutate eventuale leziuni → se va lăsa pe o parte sau va fi privit de jos

eventual sacrificare din timp

3 Aprecieri privind animalele

Indicii	Foto	Măsură
<p>Hernie ombilicală</p>	 <p>© J. Harlzius</p>	 <ul style="list-style-type: none"> • Evitarea provocării de leziuni • se recomandă sacrificarea din timp
<p>Hernie ombilicală cu leziune (impact mediu)</p>	 <p>© L. Schönberg</p>	 <p>eventual</p> <p>evitarea atacului din partea altor indivizi</p>
<p>Hernie ombilicală (impact mediu) și leziuni la coadă</p>	 <p>© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen</p>	 <p>Mușcarea cozii</p>
<p>Hernie ombilicală (impact sever)</p> <p>Starea de nutriție este moderată, sacul herniar atârână mai jos de jumătatea distanței dintre peretele abdominal și bază (netransportabil), leziune a pielii la baza sacului herniar</p>	 <p>© Sofortmaßnahmenprojekt, Stiftung Tierärztliche Hochschule Hannover</p>	
<p>Hernie ombilicală (impact sever)</p>	 <p>Hernie ombilicală (impact sever)</p> <p>© Farmtool</p>	

Indicii	Foto	Măsură
<p>Hernie inghinală/testiculară/abdominală</p> <p>Hernie testiculară (impact minor)</p>	 <p>© Farmtool</p>	 <p>Soluția ideală este ca animalul să fie consemnat în fișa sectorului în care se află acesta. Astfel, este suficient controlul „obișnuit” al animalului.</p>
<p>Hernie testiculară (impact sever)</p>	 <p>© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen</p>	
<p>Hernie abdominală</p>	 <p>© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen</p>	<p>Sacrificare la timp</p> <p>Atenție: animalul va fi transportat separat, pentru a nu fi călcat și rănit de către alte exemplare</p>

3 Aprecieri privind animalele

3.5.6 Coadă

3.5.6.1 Starea normală

Animale cu coada netăiată

Exemplar cu coadă, piele intactă și smoc de păr (fig. 19 – 21).

Fig. 19: Purcel sugar cu coadă nescurtată (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

Fig. 20: Porc la îngrășare cu coadă nescurtată (© L. Schönberg)

Fig. 21: Scroafă cu coadă nescurtată (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

Animale cu coada tăiată

Tăierea cozii la purce este permisă după ce au trecut 4 zile de la fătarea lor. Operațiunea este permisă, dar numai în mod excepțional, la exemplare fătate mai târziu. În orice caz, tăierea se face sub anestezie (Legea privind protecția animalelor § 5 alin. 3 nr. 3) (fig. 22).

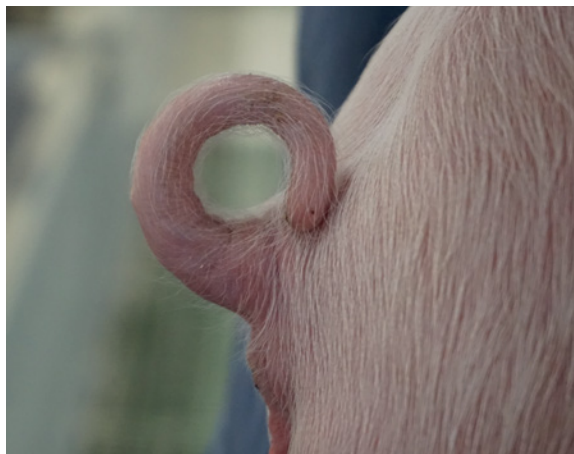

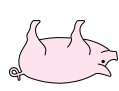

Fig. 22: Purcel sugar cu coadă scurtată (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

3.5.6.2 Devieri de la starea normală

Indicii	Foto	Măsură
Necroză (impact minor)		

Indicii	Foto	Măsură
<p>Necroză (impact mediu)</p>	 <p>© L. Schönberg</p>	
<p>Necroză (impact sever)</p>	 <p>© L. Schönberg</p> <p>© Farmtool</p>	
<p>Rănire (impact minor)</p>	 <p>© L. Bütfering</p>	
<p>Rănire (impact sever) necrotică</p>	 <p>© L. Bütfering</p>	

3 Aprecieri privind animalele

Indicii	Foto	Măsură
Coadă mușcată (impact sever) necrotic	 © L. Schönberg	
Coadă mușcată (impact sever) necrotic	 © L. Bütfering	
Coadă mușcată (impact sever) sângerare	 © S. Schütze	
Coadă mușcată (impact sever) cu inflamație progresivă	 © S. Schütze	 inflamația încheieturilor: proces existent de mai mult timp

Alte imagini elocvente pentru evaluarea modificărilor la nivelul cozii (și urechilor) găsiți în DSBS (ghidul german privind bonitatea la porcine).

<https://www.fli.de/de/institute/institut-fuer-tierschutz-und-tierhaltung-itt/forschungsbereiche/fb-verhaltensansprueche-und-stoerungen/forschung-zum-thema-schwanzbeissen/>

3.5.7 Membre

3.5.7.1 Starea normală

La membrele sănătoase, ambele ongloane au aceeași dimensiune și suportă sarcina în mod egal; chișițele nu au contact cu solul. Porcul se sprijină pe talpă și pe treimea anterioară. Articulațiile nu prezintă leziuni sau creșteri circumferențiale.

3.5.7.2 Devierea de la starea normală

Despre sănătatea ongloanelor la scroafe a fost realizat un ghid în cadrul proiectului Universității de Științe Aplicate din Westfalia de Sud. Ghidul se referă la problemele care apar la scroafele pentru reproducere și poate fi găsit la adresa

https://www.fh-swf.de/media/neu_np/fb_aw_2/forschung_1/abgeschlossene_fp/tierhaltung/Leitfaden_Klauengesundheit_1.pdf

Indicii	Foto	Măsură
Animalul se poate ridica, dar evită să se miște	<p>© NetzwerK Fokus Tierwohl, LWK NRW</p>	
Modificări la ongloane și chișițe		
Sângerare în onglon Ștngere		
Crăpături ale cornului onglonului		

3 Aprecieri privind animalele

Indicii	Foto	Măsură
„Onglon de grajd” – Deformare în lipsa teșirii (impact mediu)	 <small>© J. Harlizius</small> <small>© J. Harlizius</small>	 Îngrijirea ongoanelor
„Onglon de grajd”, creștere excesivă (impact sever)	 <small>© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen</small>	 Îngrijirea ongoanelor
Chișițe lungi	 <small>© S. Schütze</small>	 Îngrijirea ongoanelor
Leziuni la nivelul chișițelor	 <small>© L. Bütfering</small>	

Indicii

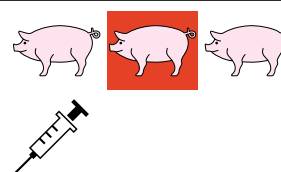
Foto

Măsură

Panaritiu (inflamația patului unghial) la scroafă

Panaritiu (inflamația patului unghial) la purcel sugar

Inflamația patului unghial

Procesul durează de mai mult timp

Ruptura onglonului

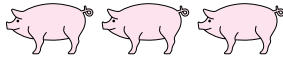
Ulcerăție

Se verifică, dacă animalul este apt pentru transport și pentru sacrificare

3 Aprecieri privind animalele

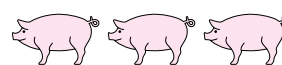
Indicii	Foto	Măsură
Modificări la încheieturi		
Inflamație (impact mediu)	 <p>© L. Bütfering</p>	
Inflamație (impact sever)	 <p>© L. Bütfering</p>	
Inflamație (impact sever)	 <p>© Farmtool</p>	 <p>necesară, dacă tratamentul nu conduce la ameliorarea stării</p>
Inflamație (impact sever)	 <p>© Farmtool</p>	 <p>necesară, dacă tratamentul nu conduce la ameliorarea stării</p>
Bursită	 <p>© S. Schütze</p>	

Indicii

Foto

Măsură

Poziție defectuoasă

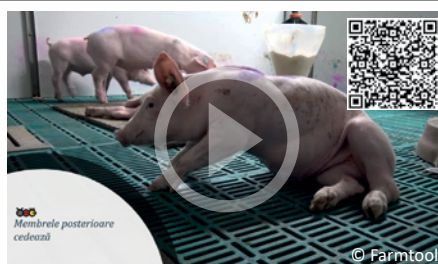
Șchiopătat

Blocaj locomotor

 necesară, dacă tratamentul nu conduce la ameliorarea stării

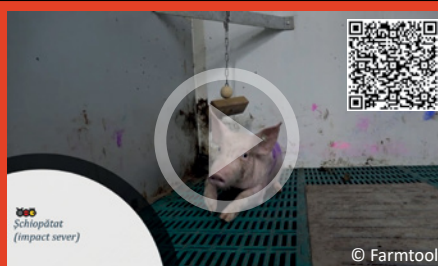
Membrele posterioare cedează

Șchiopătat

Șchiopătat
(impact sever)

 necesară, dacă tratamentul nu conduce la ameliorarea stării

3 Aprecieri privind animalele

3.6 Starea nutrițională

O stare nutrițională bună este importantă pentru sănătate. Procesele spinose ale coloanei vertebrale toracice sunt cel mai bun indiciu în acest sens: dacă procesele spinose sunt vizibile, alimentația nu este suficientă cantitativ sau calitativ. Animalul nu primește rația zilnică adecvată, locurile de hrănire sunt în număr prea scăzut ori animalele au prea puțină energie și/sau proteină brută. De asemenea, dacă animalul slăbește, aceasta poate fi un indiciu de boală

(cronică) sau de acces limitat la hrană, de exemplu din cauza șchiopătăului.

În funcție de scopul pentru care sunt crescute animalele, se va evalua stadiul de alimentare. Scroafele de reproducție nu trebuie să fie nici prea slabe, nici mult prea grase. Pentru determinarea condiției, se utilizează în mod obișnuit un sistem de evaluare BCS Body Condition Score (fig. 23).

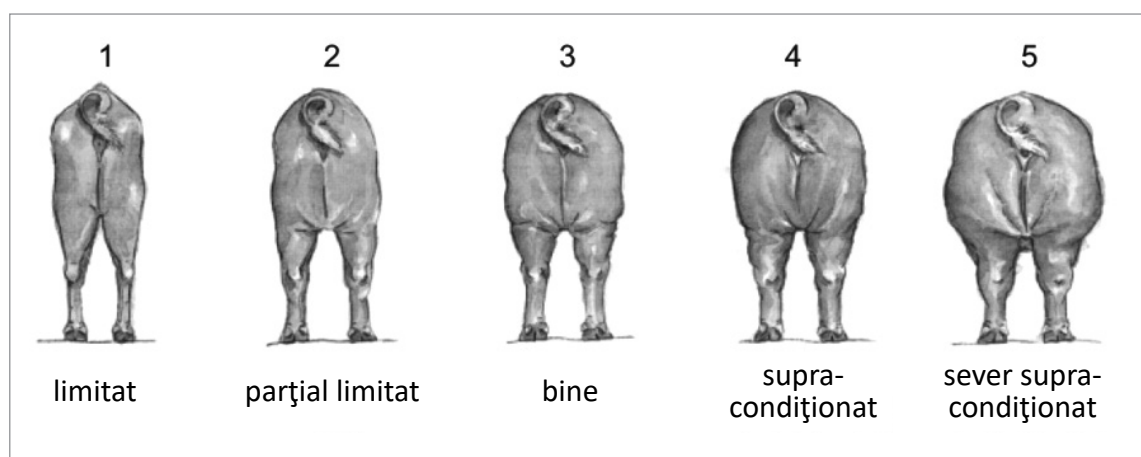

Fig. 23: BCS – sistemul de evaluare corporală pentru estimarea condiției fizice și a rezervei de grăsime la scroafe. Sunt vizate bazinul, coapsele, spinarea și coastele. Clasificarea conține următoarele cinci clase (după: Kleine Klausing et al. (1998))

3.6.1 Devieri ale stării nutriționale

Indicii	Foto	Măsură
Subcondiționare	 <p>© S. Schütze</p>	
	 <p>© J. Harlizius</p>	 <p>Adaptarea modului de hrănire</p>
Adaptarea modului de hrănire	 <p>© Farmtool</p>	 <p>Relocarea în grajd cu animale de aceeași dimensiuni și din aceeași grupă de vârstă</p>
Slăbire (subdezvoltare)	 <p>© C. Holling</p>	
Slăbire (cahexie) (de obicei, poate fi însoțită de grave tulburări circulatorii, metabolice și hormonale; de regulă, nu se vindecă)	 <p>© SGD der LUFA Nord-West</p>	 <p>se va acționa de la primele semne de emaciare!</p>

3 Aprecieri privind animalele

3.7 Pierderi

Nivelul pierderilor în rândul efectivului este un indicator important al bunăstării. În cazul unora dintre boli, existența acestora nu este întotdeauna evidentă din comportamentul animalelor. Legislația privind bunăstarea animalelor (TierSchNutzV) și cea privind igiena în fermele de porci (SchHaltHygV) prevede ținerea evidenței privind pierderile în rândul animalelor, ceea ce permite cunoașterea imaginii de ansamblu. Dacă există pierderi frecvente, trebuie clarificată cauza.

Aceste pierderi constau în animale care mor, inclusiv prin eutanasiere. În cazul purceilor sugari, sunt adăugați și cei născuți morți.

Pentru o bună încadrare a indicatorilor fermei, se poate apela la cadrul orientativ. Acesta conține valorile care

trebuie obținute (valori vizate) și valorile de atenționare. Acest cadru este ghidul KTBL „Indicatori de bunăstare a animalelor: orientări pentru practicieni – porcine” (Schradler et al. 2020).

Cadrul orientativ pentru scroafe și purcei sugari

https://www.ktbl.de/fileadmin/user_upload/Allgemeines/Download/Tierwohl/KTBL-FLI-Tierschutzindikatoren_Ziel-undAlarmwerte_Sauen_Saugferkel.pdf

Cadrul orientativ pentru tineret pentru îngrășare și porci la îngrășare

https://www.ktbl.de/fileadmin/user_upload/Allgemeines/Download/Tierwohl/KTBL-FLI-Tierschutzindikatoren_Ziel-undAlarmwerte_Aufzuchtferkel_Mastschweine.pdf

3.7.1 Purcei sugari

Tabelul 3: Cadrul orientativ pentru încadrarea rezultatelor obținute din controlul propriu, efectuat în fermă în rândul purceilor sugari. Valorile: valori vizate și valori de atenționare. Conform ghidului KTBL destinat practicienilor „Indicatori de bunăstare a animalelor: orientări pentru practică – porcine” (Schradler et al. 2020)

Indicator	Unitate	Valori vizate	Valori de atenționare
Înregistrări continue			
Purcei sugari – tot efectivul			
Pierderi de animale			
Ponderea purceilor născuți morți – din total purcei/1 fătare	Pondere animale, în %	≤ 5,0	≥ 10,0
Ponderea purceilor sugari morți, inclusiv prin eutanasiere – din total purcei născuți vii/1 fătare	Pondere animale, în %	≤ 12,0	≥ 17,0

Purcei lipsiți de energie

Indicii

Purcei sugari lipsiți de energie

Foto

Măsură

dacă temperatura se menține prea scăzută, în lipsa reflexului pentru supt și a tonusului muscular

dacă temperatura se menține prea scăzută, în lipsa reflexului pentru supt și a tonusului muscular

3.7.2 Tineretul pentru îngrășare, porci la îngrășare

Tabelul 4: Cadrul orientativ pentru încadrarea rezultatelor obținute din controlul propriu, efectuat în fermă în rândul tineretului pentru îngrășare și a porcilor la îngrășare. Valorile: valori vizate și valori de atenționare. Conform ghidului KTBL destinat practicienilor „Indicatori de bunăstare a animalelor: orientări pentru practică – porcine” (Schrader et al. 2020)

Indicator	Unitate	Valori vizate	Valori de atenționare
Înregistrări continue			
Toate animalele			
Pierderi de animale (tineret pentru îngrășare)			
Ponderea animalelor moarte, inclusiv prin eutanasiere, din totalul efectivului (efectiv inițial + toate intrările (animalele adăugate efectivului) – toate ieșirile (animalele ieșite din efectiv)	Pondere animale, în %	≤ 2,0	≥ 4,0
Pierderi de animale (porci la îngrășare)			
Ponderea animalelor moarte, inclusiv prin eutanasiere, din totalul efectivului (efectiv inițial + toate intrările (animalele adăugate efectivului) – toate ieșirile (animalele ieșite din efectiv)	Pondere animale, în %	≤ 1,5	≥ 3,0

3.7.3 Scroafe

Tabelul 5: Cadrul orientativ pentru încadrarea rezultatelor obținute din controlul propriu, efectuat în fermă în rândul scroafelor. Valorile: valori vizate și valori de atenționare. Conform ghidului KTBL destinat practicienilor „Indicatori de bunăstare a animalelor: orientări pentru practică – porcine” (Schrader et al. 2020)

Indicator	Unitate	Valori vizate	Valori de atenționare
Înregistrări continue			
Scroafe – întregul efectiv			
<i>Cota de fătări</i>			
Ponderea scroafelor care au fătat la sfârșitul perioadei de gestație - din totalul scroafelor gestante	Pondere animale, in %	≥ 85,0	≤ 75,0
<i>Numărul de purcei fătați</i>			
Numărul mediu de purcei fătați – din total scroafe care au fătat	–	> 3,5	≤ 3,5
<i>Pierderi de animale</i>			
Ponderea scroafelor moarte, inclusiv prin eutanasiere, din total scroafe (total inițial + toate intrările (animalele adăugate efectivului) – toate ieșirile (vânzare, sacrificare))	Pondere animale, in %	≤ 2,0	≥ 5,0

3 Aprecieri privind animalele

3.8 Ingrijire/Management

Cum gestionăm situațiile în care suntem în contact cu animalele?

Comportamentul corect reduce stresul – la animal, cât și la deținătorul animalului (tabelul 6)!

Porcii se tem de zgomot și de mișcări rapide. Este bine să ne apropiem de animal fără agitație, venind din lateral.

De ce să privim și să atingem animalul când suntem aproape de el?

- Pentru a putea verifica schimbările – de exemplu, dacă animalul are hernie ombilicală sau o leziune
- când se fac tratamente la unele dintre exemplare

Cunoștințe speciale

Porcinele au un câmp vizual mare (310 grade). Cu toate acestea, nu pot vedea în spate, cu alte cuvinte, acolo este un unghi mort. De aceea, se recomandă să ne apropiem de animale din lateral, ca să fim în interiorul câmpului lor vizual. Pe de altă parte, porcii sunt mai degrabă miopi, au probleme în a distinge contururile, iar lumea lor este în principal albastră și verde. Fiind animale crepusculare, lor nu le place lumina puternică (așa se explică de ce evită să iasă printr-o ușă/poartă, dincolo de care lumina este puternică). Pentru că tind să privească în jos, este bine ca apropierea de animal să fie la nivelul ochilor (= nu ne vom apleca peste porc).

Tabelul 6: Imobilizarea porcilor și tratamente

Prinderea porcilor	
	
<ul style="list-style-type: none">• Ne apropiem fără agitație• Purceii sugari mici se prind astfel: ținem o mână în zona lor lombară, iar a doua sub abdomenul lor, după care îi putem ridica• Purceii sugari și cei pentru îngrășare se prind cu ambele mâini sub abdomen, după care se ridică• Purceii pentru îngrășare se țin de unul dintre membrele posterioare, se ridică, după care sprijinim imediat cu cealaltă mână sub abdomen• Separarea și fixarea se asigură cu ajutorul panourilor îndrumătoare	<ul style="list-style-type: none">• Alergăm după ei• Îi ridicăm:<ul style="list-style-type: none">• de una sau ambele urechi → Atenție: risc de hematom auricular!• de coadă• de unul dintre membrele anterioare
Tratamentul pentru un singur individ → rapid și precis	
<ul style="list-style-type: none">• Seringile trebuie să aibă ac nou, curat și ascuțit• Locul puncției trebuie stabilit corect	<ul style="list-style-type: none">• Ace murdare, cu vârful bont
<ul style="list-style-type: none">• În grup: distragerea atenției tuturor exemplarelor, de exemplu, aruncând ceva pe jos, după care se face imediat injecția• În boxă individuală: distragerea atenției cu furaj, eventual ne apropiem încet, cu panoul îndrumător, ca să îi reducem spațiul de mișcare	<ul style="list-style-type: none">• În grup: mănăm toți porcii la întâmplare

3.9 Stabilirea cauzelor

Atunci când apare o problemă, trebuie identificate cauzele. De exemplu, tulburările comportamentale (cum ar fi mușcarea cozii, urechilor, flancurilor) reprezintă numai simptomul unei probleme care, în majoritatea cazurilor, este cauzată de mai mulți factori.

În toate cazurile în care există neclarități, se recomandă apelarea la **medicul veterinar** și/sau la **consultant**. În funcție de problemă, atenția se va concentra pe anumite aspecte, ca de exemplu

- furajare (compoziția și igiena furajelor, asigurarea cantitatii furajelor; calitatea apei pentru adăpat)
- climatul din grajd (fluxul de aer la intrare, viteza curenților, temperaturi, noxe)
- Disponibilitatea resurselor (hrană, apă, loc, diferite obiecte pentru ros, loc pentru repaus)
- Sănătatea animalelor
- concepte pentru vaccinări/injecții

Pentru renunțarea la scurtarea cozii, mușcarea cozii, precum și factorii de risc și evitarea unor astfel de situații, accesați: [➔ www.ringelschwanz.info](https://www.ringelschwanz.info).

4 Boxe pentru animale bolnave

Animalele se pot răni sau îmbolnăvi, chiar dacă se dezvoltă bine și sunt îngrijite corespunzător. Dar nu toate bolile sunt la fel, cauzele posibile ale acestora fiind menționate în capitolele anterioare.

Porcii bolnavi și răniți au nevoie de grijă specială din partea îngrijitorului, inclusiv prin asigurarea unui tratament adecvat și a unei îngrijiri atente.

Ce trebuie să facem?

Dacă identificăm schimbări la animal, trebuie să luăm măsuri.

➔ a se vedea Capitolul 1 – Arborele decizional

Pentru însănătoșire, corpul are nevoie de liniște, ca să se concentreze numai pe vindecare. De fiecare dată, vom evalua șansele de vindecare existente sau nu.

4.1 Ce este o boxă pentru animale bolnave?

În practică, se folosesc mai multe noțiuni pentru acestea. Ce este boxa pentru animale bolnave și pentru cele convalescente? Există diferențe?

În principiu, orice boxă poate fi destinată animalelor bolnave, dacă are dotările corespunzătoare. Indiferent de soluția aleasă, trebuie respectate cerințele legale generale (TierSchNutzTV).

Boxa pentru animale convalescente este o altă denumire dată **boxei pentru animale bolnave**. Fiecare dintre variantele folosite scoate în evidență destinația locului: boxa este pentru animalele bolnave care trebuie să se însănătoșească.

Animalele se vor afla aici doar temporar, până la vindecare, nu pentru pregătirea în vederea sacrificării sau uciderii. Desigur, dacă tratamentul nu dă rezultate sau durerile nu dispar, animalul trebuie eliberat de suferință prinucidere de urgență.

➔ a se vedea Capitolul 6 – Uciderea de urgență

În prezentul ghid, vom folosi formularea „boxa pentru animale bolnave”.

Boxa pentru animale bolnave se poate afla în aceeași secțiune sau într-o secțiune separată. Existența unei **secțiuni pentru animale bolnave** este avantajoasă, pentru că nu se răspândesc agenții patogeni în rândul celorlalte animale, a celor sănătoase. Aici se pot organiza mai multe boxe, de

dimensiuni mai mici, nu doar una singură mare pentru toate animalele bolnave, indiferent de grupă de vârstă sau diagnostic.

Important este să fie **suficiente locuri** în fermă.

Regulă general pentru planificarea numărului de boxe după vîrsta:

- Purcei creștere și îngrășare: 2 – 3 % din întregul efectiv
- Scroafe: 5 % din totalul scroafelor din grupă

§ Amenajările trebuie să fie realizate în așa fel, încât animalele ținute separat să aibă contact vizual direct cu ceilalți porci (cf. legislației TierSchNutzTV § 22 al. 2 rd. 1).

4.2 Organizarea boxei pentru animale bolnave

În funcție de situația constatată – îmbolnăvire sau rănire – boxa pentru animale bolnave trebuie să conțină mai multe sau mai puține **elemente de confort** suplimentare.

4.2.1 Surse de căldură

Animalele bolnave simt nevoia de mai multă căldură, respectiv li se face frig mai repede. De aceea, boxa pentru animale bolnave va avea o temperatură cu două, trei grade Celsius mai ridicată față de celelalte spații pentru animale. Temperatura mai ridicată se poate asigura exclusiv local, prin acoperirea spațiului de culcare închis, destinat animalului bolnav, sau prin folosirea unei lămpi de încălzit, cu infraroșu. Pentru a ști dacă temperatura este cea potrivită, putem urmări cum se comportă animalul culcat.

➔ a se vedea Capitolul 3.2.1 – Comportament normal la porci

Atenție: Condițiile optime sunt asigurate, dacă se amenajează două „zone climatice” și/sau materiale diferite pe podea, pentru ca animalele să aibă de unde alege și unde găsi un mediu propice. De exemplu, stratul de paie, amenajat cu bună intenție, provoacă un stres deosebit în timpul verii din cauza temperaturii. De aceea este necesar și un spațiu pentru răcorire (fără strat de paie sau alt material).

§ Spațiul de ședere pentru porci trebuie amenajat în așa fel încât să fie evitată afectarea continuată a sănătății lor prin crearea unui mediu cu temperatură prea ridicată sau prea scăzută (TierSch- NutzTV § 2 al. 3 rd. 7).

Cunoștințe speciale

De ce este recomandabil să fie cald în mediul în care se află porcii când au febră?

Febra se manifestă atunci când creierul „reglează” temperatura corporală la un nivel mai ridicat față de cel obișnuit. Mecanismul este generat de virusuri sau bacterii, precum și de substanțe din corp (pentru combaterea agenților patogeni). Porcul reacționează la această creștere a temperaturii corpului, de exemplu prin gâfâit, ca să își reducă temperatura. Totuși, uneori, creierul transmite un semnal eronat, iar animalul bolnav are senzația că temperatura prea ridicată a corpului nu este suficientă, pentru ca el să se simtă bine. Prin urmare, simte că îi este frig și are nevoie de o schimbare: prin mișcări ușoare ale musculaturii (= frisoane), animalul încearcă să se încălzească și să reducă pierderea de temperatură, ceea ce înseamnă că vasele sanguine de la nivelul pielii și membrilor se îngustează. Problema este că, în acest mod, temperatura corpului crește și mai mult. Deci, febra crește.

Dacă animalul este ținut la o temperatură mai ridicată față de cea obișnuită, corpul nu trebuie să lupte activ împotriva frigului pe care îl simte, ci să folosească mai multă energie pentru imunitate.

4.2.2 Substrat moale și uscat, așternut din paie

Atunci când porcii stau mai puțin în picioare decât de obicei, problema nu este cauzată numai de șchiopăt. Ei sunt mai puțin activi și stau culcați mai mult timp, inclusiv atunci când au infecții ori sunt răniți. În aceste condiții, șchiopătul lor se poate înrăutăți sau poate provoca alte leziuni, cum ar fi escarele. De aceea, au nevoie de un substrat moale și uscat sau de așternut din paie (fig. 24 și 25).

Efecte pozitive asupra animalului bolnav:

- animalul simte o temperatură adecvată
➔ a se vedea Capitolul 4.2.1 – Surse de căldură
- se reduce riscul de rănire, de exemplu acela de hernie ombilicală, când grătarele din beton au o suprafață prea aspră
- animalele care șchiopătău au călcătura îmbunătățită
- umiditatea este absorbită de material

Care sunt tipurile de așternut potrivite?

- Paie
- Rumeguș sau făină de lemn
- Șpan de la rindeluit
- Tocătură de lemn

Ce trebuie avut în vedere la folosirea așternutului?

- Se va folosi numai așternut de bună calitate, pentru a evita problemele de igienă, de exemplu cele cauzate de praf, infectarea cu fungi sau agenți patogeni
- Compatibilitatea cu tehnica de evacuare a dejecțiilor
- Înlocuire periodică, în funcție de gradul de murdărire
- Este bine să existe un al doilea spațiu, pentru mutarea cu condiții de mediu mai bune, eventual pentru a ceda căldură

§ În locul în care stau animalele bolnave și rănite trebuie să existe un așternut sau substrat uscat și moale (TierSchNutztV § 4 alin. 1 rd. 3).

Observație:

- Covoarele se pot murdări destul de repede de la dejecțiile solide și lichide. Totodată, devin alunecoase și neigienice. Aceste situații se pot evita, folosind suprafețe cu perforație rară.
- Covoarele trebuie să fie bine fixate, ca să nu alunece sau să fie roase.

Fig. 24: Boxa pentru animale bolnave, cu substrat moale. Pentru că există prag, așternutul poate forma un strat apreciabil de gros. Totodată, există o zonă cu grătar din beton, mai răcoros, ceea ce permite răcorirea. (© L. Bütfering)

Fig. 25: Covorul, în combinație cu așternutul, reprezintă o bună alternativă la folosirea exclusivă a covorului din cauciuc, deoarece, printre altele, poate fi absorbită umiditatea (© L. Bütfering)

4 Boxe pentru animale bolnave

4.2.3 Adăpătoare ușor accesibile

Indiferent de tipul de adăpătoare, trebuie avute în vedere următoarele aspecte în cazul boxelor pentru animale bolnave și rănite:

- De obicei, animalele bolnave beau mai multă apă → adăpătoarea trebuie să fie la o înălțime corespunzătoare
- Trebuie să fie bine ancorată, ca să nu se răstoarne sau să se verse apa
- Din adăpătoarea cu vas se bea apă mai ușor decât din adăpătoarea cu niplu → atenție la igienă!
- La adăpătoare cu niplu: atenție la debit
- Controlați consumul de apă, eventual administrarea apei de mai multe ori pe zi (adapat active manual) (de exemplu, la febră, meningită streptococică)
- Tehnici de hrănire:
 - poate fi necesară hrănirea manuală
 - cantitatea de hrană să sature toate animalele, să nu rămână prea multă în hrănitore → risc de perisare, atragere a muștelor, miros în grajd, pierderea calității gustative
 - Hrănirea se face în jgeab der hranire jos, dacă animalele nu se pot ridica

4.2.4 Măsurile generale de management

- Condiții bune de iluminat pentru o bună observare a animalelor
- Mai multe controale zilnice
- Evitarea răspândirii germenilor:
 - mănuși de unică folosință pentru examinare și tratament
 - utilizarea canulelor de unică folosință
 - schimbarea încălțămintei sau curățarea și dezinfectarea atentă după ieșirea din boxa animalelor bolnave
 - Măsurile în cazul unui compartiment suplimentar pentru animale bolnave:
 - îngrijirea animalelor se face la sfârșitul turei obișnuite prin grajd
 - Combinezon separat special și cizme → schimbare frecventă!
- Păstrarea curățeniei în boxă, eventual curățenie de mai multe ori pe zi → menținerea igienei rănilor deschise pentru o vindecare mai rapidă

Util:

Se recomandă instalarea frigiderului pentru medicamente și a unei chiuvete pentru curățarea mâinilor și seringilor în apropierea boxei pentru animale bolnave, pentru a evita deplasările inutile în grajd! După utilizare, canulele de unică folosință vor fi introduse în recipiente din plastic care se pot închide sau, de exemplu, într-o canistră veche. O „ladă de tratament” complet dotată este alternativa potrivită pentru tratamente efectuate eficient!

Ustensile necesare:

- Termometru clinic
- Mănuși
- Canule de unică folosință
- Medicamente necesare
- Seringi pentru injecții (eventual de unică folosință)
- Spray pentru răni
- Markere spray sau creion
- o sticlă tip PET pentru canulele folosite
- sul de hârtie de bucătărie, pentru uscarea locului puncției, dacă s-a murdarit

Fig. 26 și 27: Variante de transportare a ustensilelor pentru controlul animalelor și tratament (© L. Schönberg)

Fig. 28: Variante de transportare a ustensilelor pentru controlul animalelor și tratament (© L. Schönberg)

4.2.5 Organizarea boxelor pentru animale bolnave – exemple

Prezentăm în continuare exemple practice de boxe pentru animale bolnave (video 6, fig. 29 – 49). Acestea conțin diferite elemente de confort.

➔ a se vedea Capitolul 4.2

Fig. 29: Boxă pentru animale bolnave: purcel de îngrășare, covor din cauciuc acoperit cu așternut, adăpătoare deschisă (© L. Bütfering)

Fig. 30: Boxă pentru animale bolnave și rănite: așternut cu grosime mai redusă, adăpătoare deschisă, fereastră pentru contactul cu boxa vecină (în stânga jos în imagine). Așternutul este util pentru animalele care șchioapătă. Atenție: să existe posibilități de răcorire pentru animale. (© LSZ Boxberg)

Fig. 31: Boxă pentru animale bolnave și rănite: covor din cauciuc, perforat, în zona pentru activități; covorul este fixat și acoperit cu așternut în zona de repaus (stânga) (© G. Mörixmann)

Video 6: Boxă pentru animale bolnave cu strat gros de așternut (© Farmtool)

Fig. 32: Boxă pentru animale bolnave și rănite: covor din cauciuc, cu așternut; fereastră de contact spre boxa vecină (© LSZ Boxberg)

4 Boxe pentru animale bolnave

Fig. 33 și 34: Boxă pentru animale bolnave și rănite, organizată în interiorul unei boxe standard (liberă și, respectiv, ocupată). Se recomandă să fie asigurat accesul facil, pentru observarea animalelor și pentru tratament. (© J. Meyer)

Fig. 35: Vizibilitate asigurată de sus spre boxa de la fig. 33 și 34 (© J. Meyer)

Fig. 37: Boxa pentru animale bolnave și rănite: tineret pentru îngrijire, cover din cauciuc, minim de așternut, adăpătoare deschisă pentru acces facil la apă (© J. Harlizius)

Fig. 36: Boxa pentru animale bolnave și rănite: cover perforat (© MuD Tierschutz, BLE)

Fig. 38: Boxă pentru animale bolnave și rănite: podea neperforată, așternut din paie. Dacă hrănitorele sunt între două boxe, trebuie atenție la condițiile de igienă, mai ales atunci când animalele din ambele boxe nu mănâncă toată hrana. (© F. Hold)

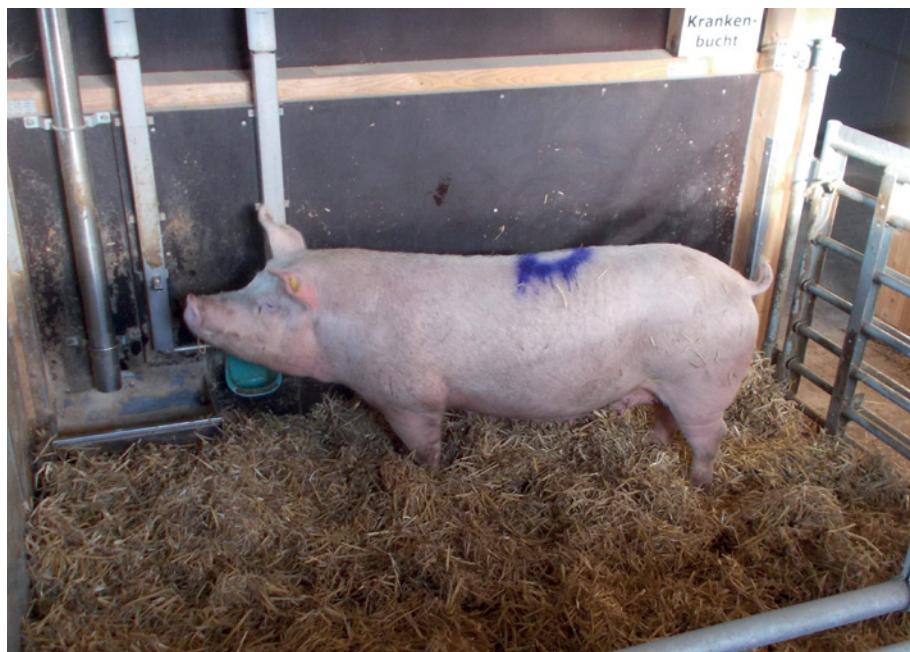

Fig. 39: Boxă pentru animale bolnave și rănite: cu așternut din paie. Adecvat pentru animale șchioape în anotimpul rece. Vara este necesară o zonă fără așternut din paie, pentru ca animalele să se răcorească stând pe beton. (© LSZ Boxberg)

Fig. 40: Boxă pentru animale bolnave și rănite: în exterior (fragment). Suplimentar trebuie să existe un spațiu fără așternut, pentru ca animalele să se poată răcori (mai ales vara). (© MuD Tierschutz, BLE)

4 Boxe pentru animale bolnave

Fig. 41: Boxă pentru animale bolnave, cu condiții de microclimat, covor de cauciuc și strat de acoperire. Lampa pentru încălzire poate fi pornită la nevoie, de exemplu pentru animale de talie mică. (© MuD Tierschutz, BLE)

Fig. 42: Boxă pentru animale bolnave cu covor din cauciuc încastrat și cu așternut (© MuD Tierschutz, BLE)

Fig. 43 și fig. 44: Detaliu de boxă pentru animale bolnave: covor fixat, din cauciuc perforat, așternut din rumeguș. În fața covorului fixat, sub perforațiile din podea, este un canal pentru evacuarea lichidelor. Gradul de înclinare a pantei spre canalul der evacuare: 2,5 – 3,5 %. (© E. Gerstenkorn)

Fig. 45: Boxă pentru animale bolnave: combinație de suprafețe cu așternut și fără așternut, pentru ca animalele să aibă cele două opțiuni. (© MuD Tierschutz, BLE)

Fig. 46: Boxă pentru animale bolnave cu amenajări pentru imobilizare de scurtă durată în vederea efectuării de tratamente și prelevării de probe. (© LLH)

Fig. 47: Boxă pentru animale bolnave cu covor din cauciuc și așternut deasupra. O parte din boxa netedă a fost separată, formând boxa animalelor bolnave. Atenție la reglementările privind spațiul care trebuie asigurat pentru toată grupa de animale. (© Netzwerk Fokus Tierwohl, LWK Nordrhein-Westfalen)

Fig. 48: Boxă pentru animale bolnave în sectorul porceilor (până la vârsta de 6/8 săptămâni), cu suprafață continuă, solidă și așternut, precum și zonă de ședere acoperită. (© R. Remmert)

Fig. 49: Boxă pentru animale bolnave ca în fig. 48. Pe lângă adăpătoarea cu niplu există și o adăpătoare cu tavă, pentru acces facil. Bandă transportoare pentru separarea dejecțiilor solide și lichide. (© R. Remmert)

4 Boxe pentru animale bolnave

4.3 Tratament

Animalul trebuie tratat în funcție de tipul și gravitatea bolii sau a răni. Acolo unde vedem simbolul „Seringă” în prezentul ghid, este indicat să se procedeze în acest fel.

Tratamentele se fac numai pe baza indicațiilor medicului veterinar. Dacă starea de sănătate nu se ameliorează sau dacă se înrăutățește, contactați din nou medicul veterinar.

În principiu, tratamentul se realizează suficient de mult timp, adică cel puțin până la dispariția simptomelor sau încă o zi după aceea. Tratamentul va fi respectat consecvent, în conformitate cu planul de tratament stabilit de medicul veterinar.

Exemple: Dacă tratamentul prescris este pentru trei zile consecutive, medicamentul va fi administrat în fiecare zi, chiar dacă, de exemplu, se constată o ameliorare evidentă a stării de sănătate, începând din a doua zi. De asemenea, există medicamente care trebuie administrate de trei ori la fiecare două zile. În astfel de cazuri, este important să nu uităm că trebuie urmat tratamentul, oricare ar fi acesta, chiar dacă altă persoană este cea responsabilă pentru îngrijirea animalului la sfârșit de săptămână.

4.4 Documentarea stării animalului izolat în boxă

Pentru îngrijitor, este utilă existența unei evidențe exacte a evoluției bolii, deoarece trebuie să știe ce decizii să ia (tabelul 7). Vor fi avute în vedere următoarele:

- Care este boala, respectiv leziunea?
- Când a fost depistată?
- Animalul a fost marcat în mod neechivoc?
- A avut febră?
- Când a fost mutat în boxa pentru animale bolnave și rănite?
- Cum, când și de către cine a fost tratat?
- Tratamentul a fost util? Dacă da, când?
- Când a fost animalul dus înapoi în grajd, vândut sau ucis de urgență?

Este necesară o monitorizare zilnică, pentru a stabili, dacă starea de sănătate s-a ameliorat sau dacă animalul s-a vindecat. Frecvența monitorizării poate fi mărită, pentru că permite identificarea timpurie a deteriorării stării de sănătate, ceea ce face posibilă adoptarea rapidă a măsurilor suplimentare. Ca orientare aproximativă, reținem că, după cel târziu 3 săptămâni, trebuie adoptată decizia finală, respectiv dacă ne putem aștepta sau nu la vindecare cu un tratament suplimentar, aplicat exemplarelor din boxa pentru animale bolnave și rănite.

Grajdul pentru animale bolnave și rănite nu este loc pentru îngrijire paliativă!

Dacă nu sunteți sigur, solicitați sfatul medicului veterinar. Pentru a obține rapid o prognoză cu privire la unul dintre animale, trebuie ca și exemplarele din boxa pentru animalele bolnave și rănite să fie evaluate atunci când medicul veterinar al fermei face evaluarea întregului efectiv.

Tabelul 7: Documentarea situației dintr-o boxă pentru animale bolnave (exemplu)
(la sfârșitul acestui ghid este atașat un astfel de formular, pentru a fi completat)

Data	Denumire/ eventual boxă	Motivul tratamen- tului /Observații	Tempe- ratura corpului	Tratamente		Timp de așteptare expirat	Data scoaterii din boxă	Ce masuri s-au luat	Semnătură/ Lucrător
11.06.	roșu	Meningită/ Poziție laterală	39,7 °C	Amoxicilină 1 x 4 ml	Meloxicam 1 x 2 ml	22. 06.			
12.06.	roșu			Amoxicilină 1 x 4 ml	---	23. 06.			
13.06.	roșu	poate iar să meargă		Amoxicilină 1 x 4 ml	---	24. 06.			
20.06.	roșu	poate iar să se așeze		Amoxicilină 1 x 4 ml	Dexametazona 1 x 1 ml	02. 07.			
21.06.	roșu	---		---	---	---	21. 06.	Ucidere de urgență	

§ Atenție: Suplimentar, legea prevede documentarea utilizării de medicamente

Regulamentul (UE) 2019/6 și Legea privind transportarea produselor medicinale veterinare și aplicare a normelor europene privind produsele medicinale veterinare (Legea produselor medicinale veterinare – Tierarzneimittelgesetz – TAMG)

§ 44 Dispensa legală veterinară (pentru preparare, depozitare și utilizare de produse medicinale)

§ 50 Utilizarea produselor medicinale veterinare

§ 55 Documentatia utilizării produselor medicinale

Regulamentul privind farmaciile veterinare personale (TÄHAV § 13 documentarea administrării/utilizării medicamentelor = germ. AuA-Beleg)

(2) La utilizarea și administrarea de produse medicinale la animale, destinate obținerii de alimente, medicul ține o evidență care conține cel puțin următoarele date:

- Data administrării/utilizării
- Data consultului (pentru antibiotice)
- Numărul curent al documentului justificativ

- Numele și adresa medicului veterinar curant și al deținătorului animalului
- Numărul, specia, identitatea și greutatea estimată a animalelor
- Denumirea medicamentului și cantitatea acestuia
- Timp de așteptare pînă la utilizare (sacrificare)
- Dacă se administrează animalelor de la care se obțin alimente: diagnosticul, lotul, doza pe zi pentru 1 animal, durata și momentul utilizării

Regulamentul privind utilizarea medicamentelor și documentarea (THAMNV § 2 = Registrul de aplicare al medicamentelor)

- Numărul, specia și identitatea animalelor tratate, localizarea – dacă sunt utile pentru identificare
- Denumirea produsului medicinal utilizat
- Numărul documentului de la medicul veterinar, din care reies utilizarea și administrarea
- Cantitatea de produse medicinale administrate
- Data utilizării
- Timp de așteptare (numărul de zile)
- Numele persoanei care utilizează produsele medicinale

5 Transport și sacrificare

5.1 Transport

În general, animalul se consideră **apt pentru transport**:

- dacă nu este modificată starea sa generală și nu există un comportament, precum și rezultate clinice care să indice dureri, suferințe sau chinuri, cum ar fi
 - spinare încovoiată
 - manifestări de apatie
 - șchiopătat
 - leziuni și răni noi sau încă nevindeluate
 - pierderea percepției – în special vâz și auz
 - pierderea simțului echilibrului

În general, animalul se consideră că **nu este apt pentru transport**:

- dacă prezintă hernie abdominală, hernie inghinală sau hernie scrotală, iar aceasta acoperă mai bine de 50 % din spațiul dintre burta animalului și sol
- dacă aceste hernii prezintă leziuni care nu sunt doar superficiale
- când există leziuni sau răni mai mari (lungime peste 4 cm și adâncime mai mare decât grosimea pielii) încă nevindeluate complet
- dacă dă semne că ar avea o infecție locală sau generalizată, iar aceasta îi afectează starea generală într-un mod care nu este doar nesemnificativ (de ex. abcese, apatie, febră)
- dacă prezintă organe masiv căzute (prolaps uterin/vaginal, prolaps rectal)
- dacă nu se poate mișca de sine stătător, fără dureri
- dacă animalul este în faza avansată de gestație (90 % sau mai mult) sau a avortat cu mai puțin de șapte zile înainte
- dacă există semne de probleme circulatorii

5.2 Sacrificare

Animalele sănătoase pot fi sacrificate.

Nu pot fi sacrificate animale care, în mod evident, nu sunt sănătoase sau există semne care conduc la o astfel de presupunere.

Aceste sunt:

- Animale foarte slabe
 - strat de grăsime lipsă sau redus peste osul șoldului
 - sunt vizibile oasele coloanei vertebrale și coastele
 - păr vizibil mai lung și/sau paliditate
 - aspect bolnăvicios
- infecție cu stare generală febrilă
- stare generală permanent afectată
- poliartrită (mai mult de o articulație afectată)
- abcese multiple (mai mult de două abcese pe corp)
- prezența sau suspiciunea de epizotii sau zoonoze care trebuie declarate (boli transmisibile la om)
 - de ex. bruceloză, erizipel, antrax, tuberculoză, pasteureloză etc.
- Animale cu greutate mult mai mică decât a altor exemplare din aceeași grupă de vârstă
- Animale cu greutate corporală evident mai scăzută decât media grupei de vîrstă

vezi ghidul

Ghid privind evaluarea stării porcilor crescuți pentru sacrificare, în vederea transportării sau sacrificării

➔ <https://www.landwirtschaftskammer.de/landwirtschaft/tiergesundheit/pdf/leitfaden-schweinetransport.pdf>

= uciderea animalului, pentru ca acesta să nu treacă prin dureri, suferințe ori chinuri puternice ori de lungă durată. În această categorie nu intră cazurile acute (de ex. rănirea în urma unui accident). Dacă tratamentul nu mai poate ajuta sau nu s-a finalizat cu succes, deținătorul animalului are obligația să elibereze de suferință animalul irecuperabil bolnav!

Înainte de ucidere, animalul va fi întotdeauna anesteziat, ca să fie inconștient. Purceii cu o greutate corporală de până la 5 kg pot fi uciși în siguranță și cu grijă prin asomare, cu o lovitură contondentă în cap, urmată de sângerare. Este posibilă și asomarea cu alice, urmată de o procedură de ucidere corespunzătoare (tab. 8), însă va fi necesară asigurarea unui dispozitiv adecvat grupei de greutate, precum și a unei imobilizări sigure a animalului. Pentru reducerea stresului provocat de asomarea și uciderea cu CO₂, este bine ca, în prealabil, să fie administrat un tranchilizant (Azaperon/Stresnil®). La animale mai bătrâne, se poate folosi un dispozitiv cu tijă perforantă sau un clește electric pentru ucidere. În primul caz, uciderea se face tot prin sângerare. În ceea ce privește cleștele electric, acesta costă mult mai mult, dar nu va mai fi necesară sângerarea.

Recomandare:

O prezentare generală specifică fermei poate contribui la asigurarea competenței/responsabilității, a procedurilor și a metodelor de tratare a animalelor bolnave și rănite. La sfârșitul prezentului ghid, găsiți un formular care trebuie completat.

Tabelul 8: Proceduri de asomare și ucidere, pe grupe de vârstă

Grupa de vârstă	Asomare	Ucidere
Purcei < 5 kg	Lovitură în cap	Sângerare
	Asomare cu CO ₂	Ucidere cu CO ₂
	Dispozitiv cu bolț captiv penetrant („asomator Blitz“)	Sângerare și vătămare ireversibilă a creierului și măduvei
Porci > 5 kg	Dispozitiv cu bolț captiv penetrant	Sângerare și vătămare ireversibilă a creierului și măduvei
	Asomare electrică (expunerea creierului la curent electric)	Ucidere electrică (expunerea la curent electric cu oprirea inimii)

§ Potrivit Regulamentului CCE 1099/2009 și a Legii germane de aplicare, pentru protecția animalelor, **uciderea de urgență** a animalelor rănite sau care suferă de o boală cauzatoare de dureri ori suferințe puternice este permisă, dacă nu există o altă modalitate viabilă pentru atenuarea unor astfel de dureri sau suferințe. Măsura se va duce la îndeplinire cât de curând posibil.

Potrivit § 1 din Legea privind protecția animalelor, nimeni nu va provoca dureri, suferințe sau chinuri, fără să existe un motiv rezonabil. Uciderea animalelor este permisă numai dacă există un motiv rezonabil. Decizia se ia de la caz la caz, pentru fiecare animal în parte.

Numai cineva care are cunoștințele și abilitățile necesare are voie să omoare un vertebrat.

Alte surse de documentare privind uciderea de urgență

Ghid privind efectuarea uciderii de urgență a porcilor din ferme agricole

https://www.lwk-niedersachsen.de/lwk/news/32056_Leitfaden_zur_Durchf%C3%BChrung_der_Nott%C3%B6tung_von_Schweinen_in_landwirtschaftlichen_Betrieben

Metode aplicate pentru porci bolnavi și răniți
Buletinul DLG 430

<https://www.dlg.org/de/landwirtschaft/themen/tierhaltung/schwein/dlg-merkblatt-430>

Material pentru instruire: „Decizia privind uciderea porcilor grav bolnavi/răniți – Cum recunoaștem momentul potrivit?“

<https://www.ml.niedersachsen.de/startseite/aktuelles/pressemitteilungen/umgang-mit-erkrankten-und-verletzen-tieren-hilfestellung-fur-schweinehalter-207628.html>

Ghid privind metodele pentru porci bolnavi și răniți, cu respectarea regulilor de protecție a animalelor

https://www.ml.niedersachsen.de/download/186830/Leitfaden_fuer_einen_tierschutzgerechten_Umgang_mit_erkrankten_und_verletzten_Schweinen.pdf

Ghid privind uciderea purceilor > 30 kg, cu alice și dispozitive de distrugere a creierului/ măduvei (bsi Schwarzenbek)

http://www.bsi-schwarzenbek.de/Dokumente/DEF_Leitfaden_NottoetungmitRMZ.pdf

- Curtis, S. E.; Edwards, S. A. und Gonyou, H. W. (2001): Ethology and Psychology. In: Pond, W. G. und Mersmann, H. J.: Biology of the Domestic Pig, Cornell University Press.
- de Baey-Ernsten, H. (1996): Wärmesysteme für Ferkel im Praxisvergleich, Herausgeber: Arbeitsgemeinschaft für Elektrizitätsanwendung in der Landwirtschaft e.V. (AEL), Essen, Merkblatt 28.
- Heinritzi, K. (2006): Besonderheiten bei der speziellen Untersuchung des Schweins. In: Heinritzi, K.; Gindele, H. R.; Reiner, G. und Schnurrbusch, U. (Hrsg.): Schweinekrankheiten, Verlag Ulmer, Stuttgart, S. 27.
- Kleine Klausing, H.; Schäfer, K. und Lenz, H. (1998): Fütterung und Fruchtbarkeit – Zuchtkondition. Top Agrar 12, S. 4 – 7.
- Leßmann, H. und Petermann, S. (2012): Tierschutzgerechter Umgang mit kranken und verletzten Nutztieren. 8. Niedersächsisches Tierschutzsymposium 2012.
- Mayer, C.; Hillmann, C. und Schrader, L. (2006): Verhalten, Haltung, Bewertung von Haltungssystemen. In: Brade, W. und Flachowsky, G. (Hrsg.): Schweinezucht und Schweinefleischerzeugung – Empfehlungen für die Praxis, Landbauforschung Völkenrode, Sonderheft 296, Braunschweig.
- Schrader, L., Schubbert, A., Rauterberg, S., Czycholl, I., Leeb, C., Ziron, M., Krieter, J., Schultheiß, U., Zapf, R. (2020): Tierschutzindikatoren: Leitfaden für die Praxis – Schwein, 2. aktualisierte Auflage, KTBL-Sonderveröffentlichung, Herausgeber: Kuratorium für Technik und Bauwesen in der Landwirtschaft e.V. (KTBL), Darmstadt.

Măsuri vizând animalele bolnave și rănite, precum și uciderea de urgență la ferma _____

Responsabilități la fermă (Vă rugăm să bifați răspunsul potrivit.)

Persoană/e responsabilă/e (incl. înlocuitor)	Data de control	Decizia privind posibilitatea rezonabilă de tratare și plasare în boxă a animalelor bolnave	Realizarea tratamentului necesar	Este posibil(ă) sacrificarea/transportarea?	Decizia de ucidere de urgență	Efectuarea uciderii de urgență

Metode folosite în fermă (Vă rugăm să bifați răspunsul potrivit):

Purcei sugari	Tineret pentru îngrășare	Porc la îngrășare	Scroafă
☐ Lovituri la cap și sângerare	☐ Dispozitiv cu bolț captiv penetrant și sângerare	☐ Dispozitiv cu bolț captiv penetrant și sângerare	☐ Dispozitiv cu bolț captiv penetrant și sângerare
☐ Asomare cu CO ₂ și ucidere cu CO ₂	☐ Dispozitiv cu bolț captiv penetrant și vătămarea ireversibilă a creierului/măduvei	☐ Dispozitiv cu bolț captiv penetrant și vătămarea ireversibilă a creierului/măduvei	☐ Dispozitiv cu bolț captiv penetrant și vătămarea ireversibilă a creierului/măduvei
☐ Dispozitiv cu bolț captiv penetrant („asomator Blitz“) și sângerare	☐ Asomare cu electroșoc și ucidere cu electroșoc	☐ Asomare cu electroșoc și ucidere cu electroșoc	☐ Asomare cu electroșoc și ucidere cu electroșoc
☐ Dispozitiv cu bolț captiv penetrant („asomator Blitz“) și vătămare ireversibilă a creierului/măduvei	☐ Eutanasiere de către medicul veterinar Tel.: _____	☐ Eutanasiere de către medicul veterinar Tel.: _____	☐ Eutanasiere de către medicul veterinar Tel.: _____
Persoană responsabilă (delegat): _____	Persoană responsabilă (delegat): _____	Persoană responsabilă (delegat): _____	Persoană responsabilă (delegat): _____

OBIECTIVE

- Sprijinirea crescătorilor de animale din Germania pentru asigurarea unei zootehnii durabile, dedicată bunăstării animalelor
- Promovarea protecției animalelor și a mediului, a calității produselor și a orientării spre piață
- Îmbunătățirea transferului în practică, pentru ca fermele de porci, vaci și păsări din Germania să fie viabile în viitor

STRATEGIE

- **Culegerea, pregătirea și repartizarea profesională fundamentată** a datelor științifice și a celor mai recente rezultate din cercetarea aplicată, din cadrul proiectelor de modelare și demonstrare privind protecția animalelor sau din alte proiecte actuale, prin intermediul birourilor de profil (Centre de Competență pentru Bunăstarea Animalelor) pentru vaci, porci, păsări, în cooperare cu experții partenerilor din rețea. Informațiile pregătite și armonizate la nivel federal sunt puse la dispoziția partenerilor din landurile federale, în scopul asigurării **transferului de cunoaștere**
- **Schimb de experiență** între practicieni, oameni de știință, consultanți și alte grupe, pentru facilitarea și promovarea legăturilor dintre deținătorii de cunoștințe la nivel de sector
- Cunoștințele despre creșterea animalelor (vacii, porci, păsări) cu respectarea regulilor de bunăstare a acestora sunt **intermediate**, după prelucrare, prin numeroase **evenimente**, având format diferit, organizate în Germania

SUPPORT

Netzwerk Fokus Tierwohl (În atenție: bunăstarea animalelor) este rețeaua care face parte din programul federal Zootehnie, ca parte esențială a strategiei federale cu privire la sectorul zootehnic. Conceptul general al strategiei cu privire la sectorul zootehnic a fost inițiat de Ministerul federal al alimentației și agriculturii. Ministerul a desemnat drept responsabil de proiect Autoritatea federală pentru agricultură și alimentație în cadrul programului federal Zootehnie.

PARTENERI

